

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6202 – Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Pojišťovnictví

**POSTAVENÍ PENZIJNÍHO FONDU ČESKÉ POJIŠŤOVNY A.S. NA
ČESKÉM POJISTNÉM TRHU**

**The position of The Penzijní fond České pojišťovny a.s. on the Czech
insurance market**

BP-PO-KPO-2005 18

KLÁRA MICHONOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Robin Jirásko, KPO

Konzultant: doc. Ing. Eva Ducháčková, CSc., VSE

Počet stran..... 54

Počet příloh..... 3

Datum odevzdání: 21.května 2005

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřeby TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Datum: 21.května 2005

Podpis:.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi s vypracováním mé bakalářské práce pomohli.

Zvláště děkuji Ing. Robinu Jiráskovi a doc. Ing. Evě Ducháčkové, CSc. za poskytování metodických rad, informací, materiálů, za jeho ochotu a čas věnovaný zpracování této bakalářské práce.

V Liberci dne 21.května 2005

RESUMÉ

Hlavní cíl mé bakalářské práce je představit Penzijní fond České pojišťovny na českém pojistném trhu a analyzovat penzijní připojištění, které tento fond nabízí.

V první části mé bakalářské práce je popsána historie penzijního připojištění na našem území, důraz je kladen zejména na vývoj po roce 1993. Druhá část pojednává o produktu penzijní připojištění se státním příspěvkem, které je tímto fondem nabízeno. Především je zde rozebrána problematika jednotlivých příspěvků, dávek a daňových výhod. Třetí část se zabývá analyzováním hospodaření společnosti, jejími obchodními a finančními výsledky a investičními záměry. Poslední kapitola porovnává penzijní plány třech tuzemských pojišťoven (Penzijní fond České pojišťovny, Allianz penzijní fond a Zemský penzijní fond). Jsou zde popsány a vyhodnoceny rozdíly v jednotlivých výše jmenovaných plánech.

SUMMARY

The main goal of this Bachelor work is to introduce The Penzijní fond České pojišťovny on the Czech insurance market and analyze pension insurance with a state contribution which the above mentioned fund includes in its offer.

The first part describes the history of the pension insurance in our country with emphasis on the development after 1993. The second part discusses the product of pension insurance with a state contribution which has been offered by this fund as well. It focuses on the problems of individual benefits, allowances and tax benefits in greater detail. The third part shows analysing of a company business, its marketing and financial results, and investment intentions. The final chapter compares pension insurance plans of three domestic insurance companies („Penzijní fond České pojišťovny“, „Allianz penzijní fond“ and „Zemský penzijní fond“) where the differences of the analysed plans are illustrated and evaluated.

KLÍČOVÁ SLOVA

allowance
amalgamation of pension funds
death pension
disability pension
employer allowance
financial result
insurance case
insurance company
insurance conditions
insurance consumer
insurance payment
insurance premium
insured
investing
investment intention
old-age pension
participant allowance
pension fund
pension insurance
retire pension
simple settlement
smart-money
state contribution
state supervision
tax benefit
trade result

KEYWORDS

příspěvek
fúze penzijních fondů
pozůstalostní penze
invalidní penze
příspěvek zaměstnavatele
finanční výsledek
pojistná událost
pojišťovna
pojistné podmínky
pojistník
pojistné plnění
pojistné
pojištěný
investování
investiční zájem
starobní penze
příspěvek účastníka
penzijní fond
penzijní připojištění
výsluhová penze
jednorázové vyrovnání
odkupné
státní příspěvek
státní dozor
daňová výhoda
obchodní výsledek

OBSAH

Úvod.....	12
1. Vývoj penzijního připojištění.....	14
1.1 Prvopočátky penzijního připojištění na našem území.....	14
1.2 Vývoj penzijního připojištění po roce 1993.....	15
2 Postavení Penzijního fondu České pojišťovny.....	18
2.1 Profil společnosti.....	18
2.2 Produktová nabídka Penzijního fondu České pojišťovny.....	19
2.2.1 Co je penzijní připojištění.....	19
2.2.2 Příspěvek účastníka do Penzijního fondu České pojišťovny.....	21
2.2.3 Příspěvky zaměstnavatelů na penzijní připojištění svých zaměstnanců v rámci PFČP.....	22
2.2.4 Státní příspěvek.....	24
2.2.5 Nabídka dávek PFČP.....	25
2.2.6 Daňové výhody penzijního připojištění u PFČP.....	27
3 Hospodaření společnosti.....	31
3.1 Hospodaření penzijních fondů.....	31
3.2 Fúze Penzijního fondu ČP a Nového ČP Penzijního fondu.....	31
3.3 Obchodní výsledky PFČP.....	32
3.4 Finanční výsledky PFČP.....	35
3.5 Současná situace na českém trhu penzijního připojištění.....	36
3.6 Investování a zhodnocení úspor klientů u PFČP.....	37
3.7 Úspěchy PFČP v anketě Zlatý Měsíc a v soutěži Rhodos.....	39
3.8 Význam Státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění.....	40
4 Charakteristika dvou vybraných penzijních fondů a jejich porovnání s PFČP.....	42
4.1 Charakteristika Penzijního fondu Allianz, a.s. a jeho produktů.....	42
4.2 Charakteristika Zemského penzijního fondu, a.s. a jeho produktů.....	44
4.3 Srovnání penzijních plánů jednotlivých fondů.....	45
4.3.1 Příspěvky placené účastníkem.....	45

4.3.2	Změny v placení členských příspěvků.....	46
4.3.3	Přerušení a odklad v placení příspěvků účastníka.....	46
4.3.4	Vypovězení penzijního připojištění.....	46
4.3.5	Druhy poskytovaných dávek.....	47
4.3.6	Způsob výplaty penzí.....	48
4.3.7	Způsob výpočtu dávek.....	49
4.3.8	Konečné porovnání.....	49
	Závěr.....	51
	Seznam použité literatury.....	53
	Seznam tabulek, grafů a příloh.....	54
	Přílohy	

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

aj.	a jiné
APF	Allianz penzijní fond
apod.	a podobně
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
ČNB	Česká národní banka
ČP	Česká pojišťovna
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
fin.	finanční
HV	hospodářský výsledek
KCP	Komise pro cenné papíry
Kč	koruna česká
max.	maximálně
MF	Ministerstvo financí
mil.	milion
min.	minimálně
mld.	miliarda
např.	například
PF	penzijní fond
PFČP	Penzijní fond České pojišťovny
popř.	popřípadě
PP	penzijní připojištění
resp.	respektive
SIPO	soustředěné inkaso plateb obyvatelstva
soc.	sociální
st. přísp.	státní příspěvek
tab.	tabulka
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
ZPF	Zemský penzijní fond

ÚVOD

Stáří a proces stárnutí světové populace – to je fenomén, který můžeme v dnešní době slyšet snad ve všech jeho podobách. Česká republika v procesu stárnutí není výjimkou. Základním a zároveň neodvratným rysem populačního vývoje ČR v příštích 50-ti letech bude stárnutí obyvatelstva, které bude v určitém časovém odstupu doprovázeno poklesem celkového počtu obyvatel. Demografická prognóza naznačuje, že zatímco v roce 2000 připadalo na jednoho důchodce pět pracujících, v roce 2030 to bude pouze 2,5.

V souvislosti s nepříznivým demografickým vývojem se otevírá možnost penzijního připojištění se státním příspěvkem využít jako jedné ze součástí sociálního důchodu. Snahou státu je motivovat občany daňovými úlevami ke spoření na stáří, tzn. aby si v produktivním věku uzavírali penzijní připojištění a tím se finančně zajistili v postproduktivním věku, čímž by si udrželi jistý životní standard, protože stát nemusí být schopen pokrýt plně jejich potřeby ve stáří. O tom, že spoření na stáří začíná být i u nás běžné, svědčí rostoucí počet klientů penzijních fondů.

Cílem mé bakalářské práce je analýza PFČP na pojistném trhu ČR v době současné, ale i minulé a prognóza budoucího vývoje s ohledem na vývojové trendy v oblasti pojišťovnictví. Tento fond, jehož mateřskou společností je Česká pojišťovna, se v současné době řadí na 1.místo s celkovým počtem klientů pře 770 tisíc. K tomuto výsledku výrazně dopomohla fúze dvou PF: Penzijní fond ČP a Nový ČP Penzijní fond (dříve ABN AMRO Penzijní fond).

V celé bakalářské práci, rozdělené do čtyř kapitol, se pojednává o PFČP a jeho penzijním připojištění se státním příspěvkem jako možné alternativě řešení potřeb ve stáří. Zjistila jsem, jakou roli hraje tento produkt na dnešním pojistném trhu právě k zabezpečení určitého životního standardu v postproduktivním věku. První kapitola se věnuje vývoji penzijního připojištění na našem území, zejména po roce 1993, kdy penzijní připojištění dostalo zcela jinou tvář. Ve druhé části je popsán produkt penzijní připojištění se státním příspěvkem nabízený právě fondem PFČP (příspěvky účastníka, zaměstnavatele, státu, nabídka dávek a možné daňové úlevy) a obecně jeho výhody. Třetí část pojednává o hospodaření, o obchodních a finančních výsledcích PFČP, o jeho investičních záměrech a úspěších v různých soutěžích a anketách. Poslední kapitola je věnována porovnání penzijního plánu PFČP se dvěma jinými penzijními plány – Allianz PF a Zemský PF. Jsou zde popsány a vyhodnoceny rozdíly v jednotlivých výše jmenovaných penzijních plánech.

Základní dokumenty, ze kterých budu při konkrétním porovnávání jednotlivých PF čerpat, jsou penzijní plán, statut penzijních fondů a všeobecné pojistné podmínky penzijního připojištění. Dále jsem využila interních materiálů těchto institucí a také ústní konzultace s příslušnými pracovníky.

1. VÝVOJ PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ

1.1 Prvopočátky penzijního připojištění na našem území

Již do druhé poloviny 19. století sahají institucionální prvopočátky penzijního připojištění. Do této doby je datován vznik prvních pojišťovacích spolků a důchodových pokladen, jejichž služby byly určeny především pro méně majetné vrstvy. Služby těchto organizací byly využívány i vrstvami majetnějšími ze zástupu malých podnikatelů, živnostníků a obchodníků. Převážná část těchto organizací byla již od svého založení budována ve formě kapitálové společnosti s hlavním zaměřením zhodnocovat vložené prostředky svých klientů. Důchodové pokladny, resp. fondy, které byly podporované státem (např. Zemský pojišťovací fond založený v roce 1888), se dostávaly postupem času do stále významnějšího postavení v systému důchodového pojištění. Upevnění pozice jim mimo jiné usnadnilo povinné pojištění nejširších zaměstnaneckých kategorií.

V souvislosti s rozvojem soukromého penzijního připojištění vznikalo v našich zemích mnoho institucí (penzijních spolků, podpůrných pokladen a zvláštních penzijních fondů zřizovaných u podniků), jejichž nabídkou bylo dobrovolné pojištění podle jednotlivých profesí. V převážné míře byly tyto instituce součástí podniku, kde zaměstnanci byli povinni na požádání zaměstnavatelů platit roční příspěvky. Existovaly také případy, ve kterých zaměstnavatel sám hradil svým zaměstnancům příspěvky. V případě veřejných a státních zaměstnanců byla situace odlišná, protože výplaty penzí pro bývalé státní zaměstnance, kteří a do roku 1875 žádný příspěvek na své starobní zabezpečení neplatili, byly uhrazeny ze státních výdajů. Během doby bylo i u této skupiny zavedeno placení příspěvku. [1]

Ve 20. letech 20. století nabyla platnosti dlouho připravovaná zákonná úprava povinného starobního a invalidního pojištění. Povinnost penzijního pojištění mohli občané čerpat jak u Všeobecného penzijního ústavu, tak i nadále v penzijních pokladnách a fondech, které znamenaly jednak hlavní zdroj penze a jednak vedlejší zdroj dávek k základnímu pojištění.

Po skončení druhé světové války sílil ze strany nově vytvořeného komunistického režimu tlak na zrušení penzijních fondů a to nejdříve jejich sloučením (k 1.10.1950 došlo ke sloučení asi 40 závodních penzijních fondů), znárodněním majetku fondů, omezením možnosti poskytovat příspěvek zaměstnavatelem (ukončeno zákonem k 31.12.1952) a v roce 1954 zrušením výplaty dávek bez náhrady.

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 až do roku 1994 existovaly na našem území pouze státem vyplácené penze, resp. platil zde pouze základní povinný systém důchodového pojištění. Občanovi byla poskytnuta možnost zajistit doplňkové příjmy pro stáří nebo pro případ invalidity skrze komerční pojišťovny. [2]

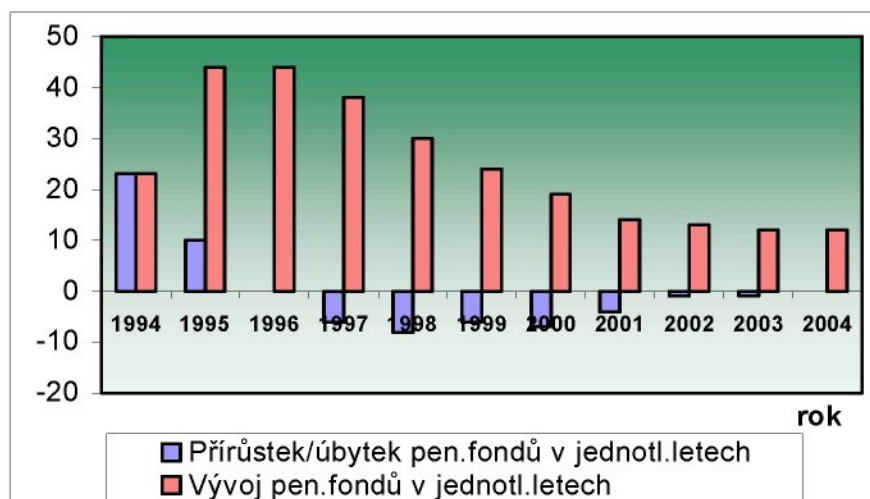
1.2 Vývoj penzijního připojištění po roce 1993

V roce 1993 byl v České republice vyhotoven návrh zákona o penzijním připojištění zaměstnanců, podle kterého byli zaměstnavatelé povinni založit pro své zaměstnance zaměstnavatelské penzijní fondy. Tato koncepce se ukázala být nevyhovující a na místo ní byla přijata koncepce penzijních fondů, kde je státní podpora tohoto systému penzijního připojištění realizována zejména formou státního příspěvku. Zákon č.42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem, který nabyl účinnosti dne 21.3.1994, dal nově vzniklým penzijním fondům možnost nabídnout občanům doplňkové spoření k důchodu. Šlo o zákon, který byl výsledkem politického boje o preference v nově budovaném penzijním systému. Původně mělo jít o podnikové zaopatření s kapitálovým financováním (s plnou tvorbou rezerv pojistného). Pak zvítězil „občanský“ princip nad principem „zaměstnaneckým“ – do penzijního fondu měli mít přístup všichni, nejen zaměstnanci. [2]

První fondy zahájily svou činnost v září 1994, když získaly licence k poskytování penzijního připojištění se státním příspěvkem v České republice. (Nově vznikající penzijní fondy přitom nebyly ničím jiným než specializovanými životními pojišťovnami provádějícími výhradně jeden penzijní produkt). Česká republika se tak stala první zemí bývalého východního bloku, která zavedla doplňkový penzijní pilíř na kapitálovém principu.

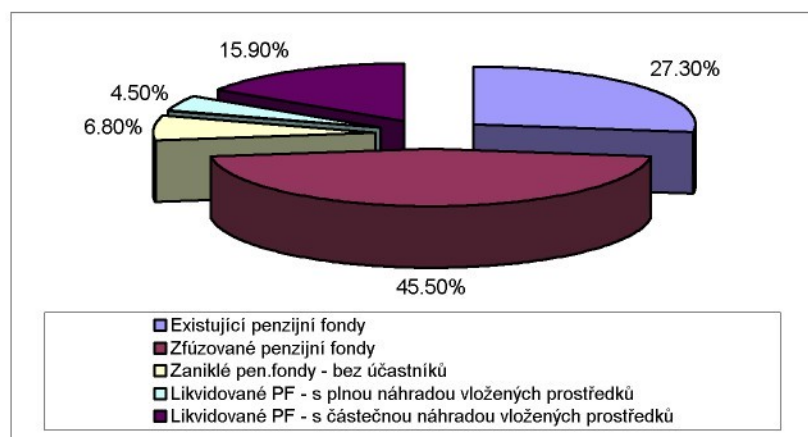
Již během roku 1994 a 1995 vzniklo celkem 44 penzijních fondů a v roce 1997 další dva fondy. V důsledku omezeného trhu s penzijním připojištěním došlo v následujících letech k poklesu jejich počtu, např. v roce 2000 působilo na našem území už jen 22 aktivních penzijních fondů. (viz graf č.1) Převážná část fondů (20) zanikla v rámci fúzí s ostatními penzijními fondy. Tři penzijní fondy zanikly bez účastníků a dva zanikly s plnou náhradou vložených prostředků. Pět fondů bylo likvidováno s částečnou náhradou vložených prostředků, objem vložených prostředků však reprezentoval jak 0.5% z vložených prostředků v roce 2003 a méně jak 2% z celkového počtu účastníků v roce 2003 (viz graf.č.2). [2]

Graf č.1: Vývoj penzijních fondů v ČR

Zdroj: MARVAN, M. a CHALOUPECKÝ, J. *Dějiny pojišťovnictví v ČSSR 3. díl*

Graf č.2: Současný stav penzijních fondů v ČR

Zdroj: *Asociace penzijních fondů ČR*

V roce 1999 byl přijat zákon č.170/1999 Sb., který novelizoval zákon č.42/1994 Sb. o penzijním připojištění a zavedl několik zásadních změn. Novela jednak zavádí významnou podporu zaměstnavatelům, aby platili svým zaměstnancům část příspěvku na penzijní připojištění a jednak rozšiřuje poskytované výhody tě, kteří si na doplňkový důchod spoří sami (daňové zvýhodnění ve formě odpočtu příspěvků na penzijní připojištění od základu daně a o 25% zvýhodnění časově neomezeného příspěvku). Záměrem této novely nejsou pouze motivační prvky pro vstup dalších

občanů do systému penzijního připojištění, ale zejména založit v České republice doplňující pilíř důchodového systému založeného na dlouhodobých úsporách občanů pro období důchodového věku. Došlo také k prodloužení věkové hranice z 50 na 60 let, od níž mohou občané začít čerpat dávku penze či jednorázového vyrovnání a pojistná doba (doba spoření) se zvýšila z dosavadních 1 až 5 let na 5 až 10 let. Tato novela znamenala znevýhodnění těch, kteří si představovali, že penzijní připojištění je krátkodobé spoření s nadprůměrným výnosem.

Všechny tyto změny způsobily zvýšení potu klientů penzijních fondů v druhé polovině roku 1999. V tomto roce došlo k růstu nových účastníků o více než trojnásobek oproti průměrným přírůstkům za předchozí tříleté období.

2. POSTAVENÍ PENZIJNÍHO FONDU ČESKÉ POJIŠŤOVNY

2.1 Profil společnosti

Již od 19.září 1994 působí Penzijní fond České pojišťovny na trhu penzijního připojištění. Jeho zakladatelem a zároveň jediným akcionářem je Česká pojišťovna. Za téměř jedenáct let svého působení získal Penzijní fond České pojišťovny postavení jedné z nejmocnějších společností a v dnešní době se stal nejdynamičtěji se rozvíjejícím penzijním fondem v ČR.

Tento fond nabízí penzijní připojištění se státním příspěvkem a dle zákona také všechny druhy penzí – starobní, výsluhovou, invalidní a pozůstalostní. Ve spolupráci s Českou pojišťovnou a.s. umožňuje svým klientům také výhodné rizikové pojištění doplňující určitým způsobem spořicí funkci připojištění a tím zaopatřuje klientovi komplexní zabezpečení i pro případ nenadálých životních situací. V rámci součinnosti s Českou pojišťovnou a.s. zřídil fond pro podnikovou klientelu zvláštní nabídku integrovaných služeb s označením ČP Program zaměstnaneckých výhod. Je to vlastně komplexní nabídka penzijního připojištění se státním příspěvkem a životního pojištění. [12]

Minulý rok byl ve znamení pokračující koncentrace trhu penzijního připojištění, protože velmi vysoká účast občanů na systému dobrovolného spoření v penzijních fondech naznačovala prostor pro další růst a čerpání efektu úspor z rozsahu. K tomuto procesu přispěla nemalou měrou i finanční skupina České pojišťovny. Pod jejím vedením došlo k procesu sloučení Penzijního fondu České pojišťovny s ČP penzijním fondem (dříve Commercial Union Penzijní fond). V prosinci 2003 podepsala Česká pojišťovna smlouvu o koupi majoritního podílu v ABN AMRO Penzijním fondu a získala tím nejvýznamnější postavení v poskytování služeb penzijního připojištění podle počtu klientů v České republice. Investiční záměr dosáhne dokončení procesem fúze obou společností v polovině roku 2005.

Samotný Penzijní fond České pojišťovny posílil značně během minulého roku svou pozici jak v počtu klientů, tak v hodnotě spravovaných aktiv. K růstu klientského kmene přispěla i velice úspěšná obchodní strategie, která přinesla fondu za minulý rok více než 90 tisíc uzavřených smluv. Zásahu na tomto skvělém výsledku, který znamenal vzdálení od konkurence, měla především síť obchodních zástupců mateřské společnosti České pojišťovny. Služeb této společnosti využívá přes

4 500 firem, které považují penzijní připojištění od Penzijního fondu České pojišťovny jako součást svých zaměstnaneckých programů. [10]

Penzijní fond České pojišťovny má jedno velké poslání – být důvěryhodným, vedoucím a vysoce spolehlivým poskytovatelem penzijního připojištění se státním příspěvkem. Za hlavní strategický cíl si fond klade trvalé zvyšování podílu v segmentech individuální a firemní klientely, vysoká kvalita poskytovaných služeb a efektivní správa vložených prostředků.

Firemní klientela vyžaduje individuální přístup a propracovanou nabídku vzájemně výhodné, dlouhodobé spolupráce. Díky legislativním změnám, cíleným na podporu dlouhodobých úspor, nabízí Penzijní fond České pojišťovny ekonomicky zajímavou nabídku také pro zaměstnavatele. Firmám a institucím je umožněno efektivně snižovat náklady a zároveň jednoduše motivovat své zaměstnance. Při spolupráci a korporátní klientelou klade fond důraz především na dvě oblasti:

- ◆ osobní přístup – specialisté pro firemní klientelu poskytují zaměstnavatelům podle jejich individuálních požadavků a přání osobní servis, a to nejen na počátku, ale po celou dobu vzájemné spolupráce;
- ◆ komplexní služby – kromě finančních produktů zahrnuje nabídka fondu také ucelené poradenství v oblasti ekonomické, produktové, ale i vnitropodnikové komunikace. Existuje metodika pro vlastní zavádění systému přispívání zaměstnavatele na životní program či penzijní připojištění zaměstnancům, specialisté ve společnosti se účastní na přípravě interních firemních směrnic a organizačním zabezpečení, napomáhají při uzpůsobování účetních systémů podniku, provádějí školení a administrativní podporu pověřených zaměstnanců. [11]

2.2 Produktová nabídka Penzijního fondu České pojišťovny

2.2.1 Co je penzijní připojištění

Dříve než budou popsány služby a jednotlivé výhody poskytované Penzijním fondem ČP, je dobré se zmínit, co penzijní připojištění znamená. Jedná se o nejvýhodnější státem podporovanou formu spoření a většinou jde o dobrovolné systémy kolektivního pojištění organizované buď v podnicích pro vlastní zaměstnance (jde tedy o režimy vyplývající z pracovní smlouvy nebo kolektivního vyjednávání), ve skupinách sdružující různé profese (např. notáře, advokáty, lékárníky apod.), případně v jiných sociálních skupinách vytvořených za tímto účelem. Samotné penzijní připojištění je zákonem definováno jako shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního

přípojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního přípojištění. Tento finanční produkt je podporován jednak vysokými státními příspěvky a jednak výraznými daňovými úlevami pro jednotlivé klienty i jejich zaměstnavatele. Občané si tak mohou jednoduchým způsobem zajistit pro období penze dostatečný zdroj příjmů, který umožňuje si i ve stáří zachovat svou nezávislost a životní standart.

Klientem penzijního fondu (účastníkem penzijního přípojištění) se může stát každá osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky. Podle nového rozhodnutí účastníkem může být také fyzická osoba starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie v případě, že se účastní důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v České republice. Toto ustanovení nabylo účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost, tedy k 1.květnu 2004. [11]

Penzijní přípojištění vzniká smlouvou mezi fyzickou osobou a penzijním fondem. Není možné, aby účastník platil příspěvek na penzijní přípojištění u více penzijních fondů současně. Účastník může ve smlouvě pro případ svého úmrtí uvést osobu, které vznikne právo na odbytné. Je-li uvedeno více osob, je účastník povinen stanovit způsob rozdělení odbytného jednotlivým osobám.

Penzijní fond musí každoročně účastníky písemně informovat o výši všech prostředků, které penzijní fond eviduje v jejich prospěch a o stavu těchto nároků, včetně údaje o výši připsaného procenta zhodnocení prostředků účastníka. Povinností penzijního fondu je dále zaslat informaci nejpozději do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady, která vydá rozhodnutí o rozdělení zisku, a dále též na požádání účastníka. Za odeslání druhé a další informace může penzijní fond požadovat od účastníka přípojištění úhradu účelně vynaložených nákladů. [3], [4]

Penzijní fond je zavázán vyplácet dávky i do ciziny (ve výši a lhůtách stanovených penzijním plánem) těm osobám, které mají právo na dávku penzijního přípojištění a nemají trvalý pobyt na území České republiky nebo nemají bydliště na území členského státu Evropské unie.

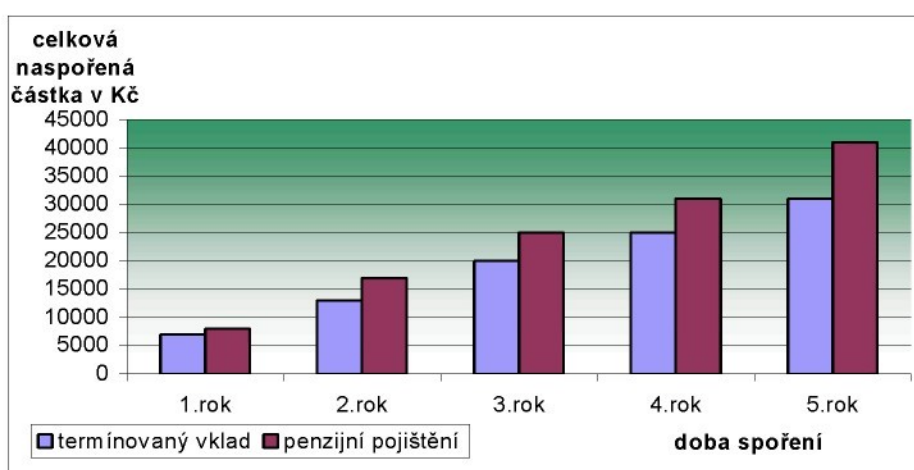
Penzijní přípojištění u České pojišťovny má několik výhod:

- ◆ státní příspěvek ve výši 150 Kč měsíčně;
- ◆ možnost získání příspěvků zaměstnavatele;
- ◆ úspora na daních pro individuální klienty i jejich zaměstnavatele;
- ◆ zhodnocení připsané každý rok;
- ◆ bezpečnost vložených prostředků (dozor Ministerstva ČR a Komise pro cenné papíry);
- ◆ možnost kdykoliv provádět změny ve smlouvě;

- ◆ žádné poplatky za vedení účtu;
- ◆ možnost vyplacení poloviny naspořených prostředků již po 15 letech.

Penzijní připojištění je ve srovnání s termínovaným vkladem v bance výhodnější. V grafu č.3 je porovnána celková naspořená suma peněz při měsíčním vkladu 500 Kč. U termínovaného vkladu se bere aktuální úroková sazba úspor obyvatelstva ve výši 2 % zveřejněná ČNB v dubnu 2004. U penzijního připojištění se počítá se státními příspěvky a zhodnocením 3,1 % p.a.. [12]

Graf č.3: Porovnání penzijního připojištění s termínovaným vkladem

Zdroj: Interní materiály Penzijního fondu České pojišťovny

2.2.2 Příspěvek účastníka do Penzijního fondu České pojišťovny

Placení příspěvku účastníkem je praktický výraz pro první fázi penzijního připojištění. Výše příspěvku je stanovena na kalendářní měsíc, přičemž účastník je oprávněn změnit výši svého příspěvku podle aktuální finanční situace, tj. zvýšit, snížit nebo požádat o odklad či přerušeni platby. Tuto změnu je nutné penzijnímu fondu oznámit písemně a v penzijním plánu může být určena lhůta pro tuto změnu maximálně 3 měsíce ode dne doručení oznámení o změně výše příspěvku. Ve smlouvě je stanoven procentuálně vyjádřený podíl výsluhové penze z klientova celkového příspěvku, přičemž podíl výsluhové penze na celkovém příspěvku může činit maximálně 50%. Příspěvková invalidní a pozůstalostní penze jsou sjednány ve smlouvě, ale příspěvky se na ně zvlášť neplatí. Celková minimální výše měsíčního příspěvku může činit 100 Kč. Příspěvek je považován za regulérně zaplacený, pokud je připsán na účet penzijního fondu do konce příslušného kalendářního měsíce. Pokud kromě klienta přispívá na jeho penzijní připojištění třetí osoba nebo zaměstnavatel, zažádá penzijní fond o státní příspěvek na částku, která vyjadřuje

souhrn příspěvku klienta a třetí osoby. Pokud chce klient maximálně využít všech výhod nabízených fondem, vyplatí se přispívat 1.500 Kč měsíčně. Bude mu pak poskytnut maximální státní příspěvek a navíc si ze základu daně z příjmu může odečíst 12.000 Kč za rok. [5]

2.2.3 Příspěvky zaměstnavatelů na penzijní připojištění svých zaměstnanců v rámci PFČP

Se souhlasem účastníka může platit penzijnímu fondu příspěvek nebo jeho část i třetí osoba, v tomto případě zaměstnavatel. Pro zaměstnavatele i zaměstnance je tento typ spojení stále atraktivnější, protože obsahuje mnoho výhod. Proto Penzijní fond České pojišťovny zřídil ČP Program zaměstnaneckých výhod umožňující firmám odměňovat zaměstnance formou příspěvků na penzijní připojištění či na životní pojištění. Tento program přináší podnikatelským subjektům mnohé výhody:

- ◆ příspěvky na penzijní připojištění zaměstnanců představují pro podnik daňově uznatelný náklad, a to až do výše 3% z vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, tedy přibližně do výše 3% hrubých mezd;
- ◆ významnější však je, že u zaměstnavatele, ale i u zaměstnance, nepodléhá příspěvek na penzijní připojištění v jakékoliv výši platbám ani zdravotního ani sociálního pojištění (zaměstnavatel tak ušetří 35% z příspěvku oproti vyplácení mzdy a zaměstnanec ušetří 12,5% z příspěvku oproti vyplácení mzdy);
- ◆ pro zaměstnance je navíc příspěvek na penzijní připojištění osvobozen od daně z příjmu do výše 5% vyměřovacího základu zaměstnance (zaměstnanec tímto způsobem ušetří 32% z příspěvku oproti vyplácení mzdy);
- ◆ použití dvojích daňových úlev v rámci jednotné komplexní nabídky umožňuje společností, které přispívají na penzijní připojištění svým zaměstnancům, do svých daňově uznatelných nákladů zahrnout zaplacené příspěvky na penzijní připojištění až do výše 3% ročního vyměřovacího základu zaměstnance a pojistné na životní pojištění placené pro zaměstnance až do částky 8.000 Kč na zaměstnance;
- ◆ zabezpečení zaměstnanců v případě očekávaných i neočekávaných životních událostí a záruka finančních prostředků svým pracovníkům i na dobu po ukončení jejich aktivní pracovní činnosti;

- ◆ dosažení dalších výhod pro zaměstnance, např. slevy na pojištění domácností nebo staveb, slevy na pojištění léčebných výloh v zahraničí nebo ČP Kreditní karta s nekonečným úvěrem až do výše 150 tisíc korun a měsíční úrokovou sazbou 1%;
- ◆ finanční bonusy za kooperaci s finanční skupinou České pojišťovny.

Podmínky ČP Programu obsahují předpis stanovující základní pravidla pro poskytování příspěvku zaměstnancům:

- ◆ kterým zaměstnancům bude příspěvek poskytnut (např. všem nebo zvoleným profesím či až po odsloužení určité doby v podniku);
- ◆ jaká výše příspěvku se bude zaměstnancům přispívat (pevnou částku, částku vázanou na procento z vyměřovacího základu pro sociální pojištění). [12]

Vedle zaměstnavatele mohou odvádět příspěvek i neziskové organizace z fondu kulturních a sociálních potřeb, popřípadě ze sociálních fondů nebo podle vnitřních mzdových pravidel. Z toho mohou těžit školy, státní instituce, příspěvkové organizace, zdravotnická zařízení atd.

U Penzijního fondu ČP je možno poukazovat platby na PP formou hromadných plateb. Hromadnou platbou se rozumí úhrada příspěvků na všechny zaměstnance dohromady jednou částkou (nejedná se o hromadný příkaz k úhradě). První možností jsou dvě hromadné platby (části A, B) – jedna částka celkových příspěvků zaměstnanců a jedna částka celkových příspěvků zaměstnavatele. Další možností je úhrada příspěvků zaměstnanců a zaměstnavatele společně jednou hromadnou platbou (část C). Zároveň je třeba poslat Penzijnímu fondu ČP soubor účastníků a příspěvků, které daná hromadná platba zahrnuje (část D).

Pro bezpečný přenos dat nabízí Penzijní fond ČP možnost využít dnes již standardního způsobu zabezpečení citlivých dat, který je založen na principu asymetrického šifrování. Je třeba o tuto službu zažádat na adrese platby@pfcp.cz, kam je třeba do textu uvést název firmy žadatele, IČ, kód, jméno kontaktní osoby a elektronickou adresu, ze které bude účastník odesílat soubory k hromadným platbám a na kterou bude zaslán veřejný klíč Penzijního fondu ČP společně s certifikátem. Je potřeba klíč i certifikát nainstalovat do počítače, z něhož dojde k odesílání souborů k hromadným platbám (operace bude provedena příslušným správcem sítě). Uživatel potom zvolí možnost šifrovat zprávu i s přílohou a odešle ji standardním způsobem. [12]

2.2.4 Státní příspěvek

Státní příspěvek znamenal původně pro účastníky jedinou formu státní podpory hrazenou ze státního rozpočtu. Tento příspěvek náleží každý kalendářní měsíc účastníkům s příspěvkem zaplaceným do konce daného měsíce, přičemž výplata státních příspěvků je prováděna čtvrtletně a státní příspěvek se neposkytuje k příspěvku zaměstnavatele účastníka. Penzijní fond musí státní příspěvky nejdříve vyžádat, poté je evidovat ve prospěch jednotlivých účastníků, a to nejdůležitější: hospodařit s nimi stejným způsobem, jako s příspěvky zaplacenými účastníky.

Výše státního příspěvku poskytovaného po celou dobu spoření závisí na měsíčním příspěvku účastníka (vláda ovšem může svým nařízením státní příspěvek zvýšit). Pokud si účastník sjednal penzijní připojištění před rokem 2000, je pro získání maximálního státního příspěvku nutné změnit podmínky smlouvy o PP. Od 1.1.2000 začala platit totiž novela zákona o PP, která znamenala zvýšení státních příspěvků. Přistoupí-li účastník na tyto podmínky, má nárok na poskytování státního příspěvku zvýšeného o 25 %, který mu bude náležet po celou další dobu spoření. Výše státních příspěvků je uvedena v následující tabulce (v závorkách jsou uvedeny údaje před novelou zákona o PP z 1.1.2000). [11]

Tabulka č.1: Výše státního příspěvku

Měsíční příspěvek účastníka	Měsíční státní příspěvek
100 – 199 Kč	(40) 50 Kč + (32) 40 % z částky nad 100 Kč
200 – 299 Kč	(72) 90 Kč + (24) 30 % z částky nad 200 Kč
300 – 399 Kč	(96) 120 Kč + (16) 20 % z částky nad 300 Kč
400 – 499 Kč	(112) 140 Kč + (8) 10 % z částky nad 400 Kč
500 Kč a více	(120) 150 Kč

Zdroj: Zákon o pojišťovnictví č. 42/1994 Sb.

Maximální státní příspěvek činí tedy 150 Kč při měsíčním příspěvku účastníka 500 Kč. Platí-li účastník příspěvek za delší období než je kalendářní měsíc, je výše státního příspěvku stanovena podle průměrné měsíční výše v tomto období. Při příspěvcích přesahujících 500 Kč měsíčně si účastník může o částku, která přesáhne 6 000 Kč zaplacených účastníkem na zdaňovací období, snížit vlastní daňový základ až do výše 12 000 Kč za zdaňovací období. Maximálního daňového odpočtu tak lze dosáhnout při zaplacení 18 000 Kč za zdaňovací období (tzn. při placení měsíčního příspěvku ve sjednané výši 1 500 Kč). Toto opatření je pro účastníka výhodou, protože každý rok

může získat až 1 800 Kč státního příspěvku a na daních může navíc ještě ušetřit až 3 840 Kč. Daňové úlevy se vztahují i na příspěvky zaměstnavatele. [11]

2.2.5 Nabídka dávek Penzijního fondu ČP

Penzijní fond ČP nabízí celou řadu dávek, jejichž výše je přímo závislá na celkovém objemu příspěvků zaplacených ve prospěch účastníka, na výnosech z hospodaření penzijního fondu a také na věku, od kterého je dávka poskytována. Mezi dávky nabízené tímto fondem patří penze (starobní, invalidní, pozůstalostní, výluhová), odbytné a jednorázové vyrovnání. Podmínky nároků na dávky specifikuje plán Penzijního fondu ČP, který je povinen respektovat omezení daná přímo zákonem.

♦ Starobní penze

Tuto dávku určuje PFČP na krytí životních nákladů a sociálních potřeb ve stáří, kdy účastník penzijního plánu přestane vydělávat potřebné prostředky svou aktivní pracovní činností. Účastník je povinen si ze zákona starobní penzi vždy sjednat. Tuto penzi vyplácí PFČP doživotně a náleží účastníkovi při dosažení věku stanoveného penzijním plánem, avšak ne nižšího než 60 let za předpokladu, že příspěvky byly placeny nejméně 60 a nejvíce 120 kalendářních měsíců (tyto hranice není možné v penzijním plánu a ni snížit ani prodloužit).

Z následující tabulky lze zjistit výši roční doživotní penze ve věku 60 let v závislosti na délce spoření klienta při výši jeho měsíční úložky 500 Kč a při předpokládané výši připisovaných výnosů 4 % p.a. u Penzijního fondu České pojišťovny.

Tabulka č.2: Výše starobní penze

Doba spoření (v letech)	Příspěvky klienta	Státní příspěvky	Jednorázové vyrovnání	Roční doživotní penze muže	Roční doživotní penze ženy
5	30 000	9 000	43 092	3 220	2 744
10	60 000	18 000	95 521	7 137	6 084
15	90 000	27 000	159 308	11 903	10 146
20	120 000	36 000	236 914	17 701	15 089
25	150 000	45 000	331 335	24 755	21 102
30	180 000	54 000	446 212	33 338	28 419

Zdroj: Penzijní fond České pojišťovny

♦ **Invalidní penze**

Nárok na tuto dávku mají podle PFČP lidé pro krytí životních nákladů a sociálních potřeb při nastoupení invalidity v aktivním věku, kdy nejsou schopni vzhledem ke svému zdravotnímu stavu vydělávat potřebné prostředky svou aktivní pracovní činností. Pro nárok této dávky, která je také vyplácena doživotně, není rozhodující věk, ale účastník je povinen přiznat plný invalidní důchod ze zákonného zdravotního pojištění. PFČP stanovuje dobu pojištění nutnou k získání nároku pohybující se mezi 3 – 5 lety (hranici tři let není možné zkrátit).

♦ **Výsluhová penze**

PFČP nabízí také tuto dávku doplňující starobní penzi. Pokud se účastník rozhodne získat nárok na výsluhovou penzi, je povinen si ji sjednat ještě před vznikem nároku na starobní penzi. V tom případě je dále povinen vyčlenit na spoření na tuto dávku část svého příspěvku, která nesmí převyšovat podíl určený na starobní penzi. Výplata výsluhové penze není podle tohoto fondu podmíněna konkrétním dosaženým věkem účastníka, ale splněním minimální pojištěné doby 15 let, tj. mít řádně zapláceno 180 měsíčních příspěvků.

♦ **Pozůstalostní penze**

Tuto penzi vyplácí PFČP pozůstalým (nejbližší příbuzní či obecněji oprávněné osoby určené účastníkem), které účastník určil ve smlouvě o penzijním připojištění. Nejčastější konkrétní formou pozůstalostní penze je vdovská penze a sirotčí penze. Stanovil-li účastník vyšší počet oprávněných osob, pak musí zároveň rozhodnout o tom, jak velký podíl nashromážděných prostředků na jeho kontě každému oprávněnému připadne. Nárok na tuto dávku vznikne pouze v případě, že připojištěný platil příspěvky do PFČP nejméně po dobu 3 let (řádně zapláceno 36 měsíčních příspěvků) a nezačala se vyplácet žádná z výše uvedených penzí. Penze se po smrti účastníka vyplácí po dobu, která je v žádosti o výplatu penze stanovena osobami majícími ze smlouvy na tuto penzi nárok.

♦ **Odkupné**

Penzijní fond ČP umožňuje vyplácení také této dávky, která se skládá ze souhrnné částky naspořené účastníkem a z podílů na výnosech z hospodaření fondu z této částky. Nedochozí k výplatě státních příspěvků ani výnosů fondu ze státních příspěvků – ty penzijní fond vrací zpět ministerstvu. Podmínkou je účastníkem ukončené penzijní připojištění trvající alespoň 12 měsíců dohodou či výpovědí. Odkupné mohou nárokovat také ve smlouvě uvedené osoby oprávněné k čerpání pozůstalostní penze, pokud účastník zemřel, aniž by mu vznikl nárok na penzi.

♦ **Jednorázové vyrovnání**

K jednorázovému vyrovnání, což představuje jednorázové vyplácení dávky, kterou může účastník nebo oprávněná osoba zvolit jako alternativu místo postupně vyplácené penze, dojde, pokud připojištěný u PFČP splnil podmínky pro čerpání penze a platil příspěvky minimálně po dobu 3 let (pro vypořádání nároku na invalidní a pozůstalostní penzi) nebo 5 let (pro případ starobní penze). Výše jednorázového vyrovnání je u tohoto fondu stanovena jako úhm příspěvků zaplacených účastníkem, příspěvků státu příspěvků zaměstnavatele a podílu na výnosech z hospodaření fondu. V tom je rozdíl od odkupného, kdy se příspěvky zaměstnavatele a státu nevyplácí. Pro vznik nároku na jednorázové vyrovnání platí stejné podmínky, jako pro vznik nároku na jednotlivé druhy penzí u PFČP.

Podle zákona náleží jednorázové vyrovnání také účastníku, který ukončí trvalý pobyt na území České republiky v průběhu výplaty penze. Penzijní fond ČP řeší jednorázovým vyrovnáním také případ účastníka, který by v případě zrušení tohoto fondu bez právního nástupce odmítl převedení příslušných prostředků do penzijního připojištění u jiného PF. [11], [12]

2.2.6 Daňové výhody PP u Penzijního fondu ČP

Další podoba motivace však byla nelezena v oblasti daňového režimu. Daňové úlevy v souvislosti s PP se uplatňují na základě novely zákona č.586/1992 Sb., o daních z příjmů, a to již od 1.1.2000. Daňové zvýhodnění se vztahuje na poskytnutí daňových úlev při placení příspěvků na PP a existují tři formy daňových úlev.

♦ **Daňové zvýhodnění poplatníka na PP se státním příspěvkem**

Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst platba příspěvků placená poplatníkem na PP se státním příspěvkem podle smlouvy o PP se st.přísp. uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, je rovna úhmu příspěvků zaplacených poplatníkem na PP se státním příspěvkem ve zdaňovacím období sníženém o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč. Z výše uvedeného tedy plyne, že maximálního daňového odpočtu může účastník dosáhnout při zaplacení 18 000 Kč za zdaňovací období (tzn. při placení měsíčního příspěvku ve sjednané výši 1 500 Kč). Ročně je možné uspořit tímto způsobem až 3 840 Kč na dani. [4]

Tabulka č.3: Výše ročních plateb účastníka na PP

Podoba státní podpory	Výše ročních plateb účastníka na penz.připoj.		
	1 200 - 6 000	6 000 - 18 000	více než 18 000
státní příspěvek	600 - 1 800 Kč v závislosti na platbě účastníka	až 1 800 Kč	až 1 800 Kč
odpočet ze základu daně	0	až ve výši 12 000 Kč v závislosti na výši platby účastníka	až ve výši 12 000 Kč v závislosti na výši platby účastníka

Zdroj: ŠULC, J. a ILLETŠKO, P. *Penzijní připojištění*

Penzijní fond ČP nabízí různé časové intervaly plateb (od měsíčního po roční předplatné). Vzniká otázka, zda to bude mít na možnost čerpání daňové úlevy nějaký vliv. Odpověď zní nikoliv. Pro odpočet daně není podstatné, zda účastník přispívá do tohoto fondu pravidelně či jednorázově složí celou částku (např. ke konci roku), ale roli tu hrají dvě okolnosti: aby byla částka zaplacená samotným účastníkem (příspěvky zaplacené zaměstnavatelem ani třetí osobou nelze při odpočtu uplatnit) a aby tato částka byla složena v příslušném zdaňovacím období (kalendářním roce). Např.: pokud platil účastník měsíční příspěvek v menší výši než 1 500 Kč (tj. 18 000 ročně), může za prosinec uzavřít dodatek ve smlouvě, kterým si požádá o provedení tzv. daňové optimalizace. Penzijní fond pak za něj automaticky upraví výši příspěvku klienta na prosinec tak, aby dosáhl maximálního možného nároku na daňovou úlevu. Měsíční příspěvek za prosinec činí rozdíl 18 000 Kč a součtu účastníkem již zaplacených měsíčních příspěvků za leden až listopad.

Výše daňové úlevy účastníka PP závisí na dvou faktorech: jednak na výše uvedené hodnotě příspěvku překračující hranici 500 Kč měsíčně a také na velikosti vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti. Konkrétní výpočet daně pro každou fyzickou osobu je rozdílný (jiná rodinná situace, rozdílné příjmy apod.).

Tabulka č. 4: Výše daňové úlevy pro účastníka PP

Základ daně v Kč	Sazba daně v %	Sazba daně při zaplaceném ročním příspěvku	
		12 000 Kč	18 000 Kč
0 – 109 200	15	900	1 800
109 200 – 218 400	20	1 200	2 400
218 400 – 331 200	25	1 500	3 000
Nad 331 200	32	1 920	3 840

Zdroj: CIPRA, T. *Penzijní připojištění a jeho výpočetní aspekty*

Postup k dosažení daňové úlevy není složitý. Penzijní fond pošle automaticky po skončení kalendářního roku potvrzení o výši zaplacených příspěvků spolu s návodem, jak postupovat v tomto případě. Toto potvrzení dostane klient poštou v první polovině února. Daňová příznání nemusí zaměstnanci sami vyplňovat, odpočet za klienta může uplatnit zaměstnavatel – k tomu stačí donést potvrzení o výši zaplacených příspěvků mzdové účtárně. V prvním roce pojištění je také třeba předložit smlouvu o PP. Po ročním vyúčtování zaplacených záloh daně bude případný přeplatek vrácen a klient jej obdrží spolu s výplatou. [5]

♦ **Daňové zvýhodnění zaměstnanců – příspěvky placené zaměstnavatelem za zaměstnance**

Příspěvek zaměstnavatele na PP se státním příspěvkem poukázaný za jeho zaměstnance přímo penzijnímu fondu, se kterým má dotčený zaměstnanec uzavřenu smlouvu o PP se státním příspěvkem, je od zdaňovacího období 1.ledna 2000 osvobozen od daně z příjmů zaměstnance na účet penzijního fondu a to až do výše 5% vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Zaměstnavatel však může poskytnout příspěvek zaměstnanci přesahující 5% vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na soc. zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, ale tato částka přesahující 5% limit stanovený zákonem již není u zaměstnance osvobozena od daně z příjmů, ale plně podléhá této dani. Z výše uvedeného je zřejmé, že u zaměstnance, který bude mít vyšší vyměřovací základ, bude částka příspěvku osvobozená od daně v kalendářním měsíci vyšší než v případě poplatníka s nižším vyměřovacím základem, popř. u poplatníka, který má nulový vyměřovací základ z důvodu, že byl po dobu celého měsíce nemocen. [4]

♦ **Daňové zvýhodnění zaměstnavatele - příspěvky placené zaměstnavatelem za zaměstnance**

Příspěvek, který je poukázán zaměstnavatelem za zaměstnance přímo penzijnímu fondu, znamená pro tohoto zaměstnavatele daňově uznatelný náklad (výdaj), a to až do výše 3% vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Pokud zaměstnavatel zaplatil příspěvky na PP se st. přísp. za zaměstnance vyšší než 3% vyměřovacího základu zaměstnance, jsou tyto částky daňově neuznatelným nákladem a zaměstnavatel je musí uhradit pouze ze zisku po zdanění.

Následující příklad ilustruje, jak může zaměstnanec ušetřit na daních, pokud zaměstnavatel převede část jeho mzdy na účet penzijního fondu. Zaměstnavatel např. převede do penzijního fondu 360 Kč

(odpovídá 3% zaměstnancovy hrubé mzdy). Zaměstnancův výdělek 12 000 Kč je krácen nižšími daněmi a sociálními platbami než v případě, že by bral částku 12 360 Kč (12 000 Kč + 360 Kč). Z následující tabulky také vyplývá, že pokud by se zaměstnavatel rozhodl přidat zaměstnanci přímo na mzdě a neplatit mu příspěvek do penzijního fondu, tak ochudí nejen svého zaměstnance o 106 Kč (9 720 Kč – 9 614 Kč), ale také sám sebe. Na sociální a zdravotní pojištění by zaměstnavatel nebyl například nucen odvést 35% z poukázaného příspěvku do penzijního fondu, čímž by ušetřil 126 Kč (4 326 Kč – 4 200 Kč). Uvedený příklad ilustruje následující tabulka.

Tabulka č. 5: Úspora zaměstnance – zaměstnavatel převede část mzdy na účet do PF

	Převod čisté mzdy do fondu	
	neproběhne	proběhne
Hrubá mzda	12 360.00 Kč	12 000.00 Kč
- Příspěvek na soc. zabezpečení a st. politiku zaměstnanosti (8 % ze mzdy)	-989.00 Kč	-960.00 Kč
- Zdravotní pojištění (4.5 % ze mzdy)	-557.00 Kč	-540.00 Kč
- Odpočitatelná položka od základu daně	-2 910.00 Kč	-2 910.00 Kč
Daňový základ	8 000.00 Kč	7 600.00 Kč
- Daň ze mzdy (15 % ze základu)	-1 200.00 Kč	-1 140.00 Kč
Čistá mzda*	9 614.00 Kč	9 720.00 Kč
Náklady na odvody zaměstnavatele z toho:	4 326.00 Kč	4 200.00 Kč
- Příspěvek na soc. zabezpečení a st. politiku zaměstnanosti (26 % ze mzdy)	-3 214.00 Kč	-3 120.00 Kč
- Zdravotní pojištění (9 % ze mzdy)	-1 112.00 Kč	-1 080.00 Kč
Daňově uznatelné výdaje zaměstnavatele	16 686.00 Kč	16 560.00 Kč

*) částka 360,- se přičítá pouze v případě, že proběhne převod mzdy do penzijního fondu

Zdroj: ŠULC, J. a ILLETŠKO, P. *Penzijní připojištění*

Pro zaměstnavatele znamenají příspěvky placené svému zaměstnanci na PP se st. přísp. namísto zvyšování mzdy velké výhody. Zaměstnavatel tím dosáhne značných úspor ve mzdových nákladech – jeho náklady se v tomto případě zvýší pouze o částku, kterou přispěje zaměstnancům na PP. Pokud se zaměstnavatel rozhodne místo toho o stejnou částku zvýšit čistou mzdu zaměstnanci, tak budou jeho náklady podstatně vyšší (odvod sociálního a zdravotního pojištění a také odvod zálohy daně z příjmů zaměstnance). Zaměstnanec získá v obou případech stejnou částku, ale ve druhém případě to znamená pro zaměstnavatele vyšší náklady. [4]

3. HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI

3.1 Hospodaření penzijních fondů

Hospodaření u penzijního fondu v České republice má z účetního hlediska ty samé rysy jako běžný podnikatelský subjekt. Příspěvky a jim odpovídající státní příspěvky jsou evidovány penzijními fondy na účtu 413 – Ostatní kapitálové fondy, podíl na výnosech z hospodaření příslušející k příspěvkům účastníků i ke státnímu příspěvku poté v kategorii fondů ze zisku. Z toho tedy plyne, že veškeré závazky vůči účastníkům jsou vedeny jako součást vlastního jmění penzijního fondu. V současné době se hovoří o oddělení prostředků účastníků od prostředků správce penzijního fondu, který by fungoval jako samostatná účetní jednotka. Cílem tohoto oddělení je přinést lepší přehled o svěřených prostředcích a o finančním hospodaření fondu.

Penzijní fondy mají povinnost hospodařit s majetkem s profesionální péčí, přičemž v první řadě musí mít na zřeteli zájem svých klientů. Znamená to, že hospodaření každého penzijního fondu by mělo být zaměřeno na:

- trvalé zhodnocování majetku penzijního fondu,
- maximální zhodnocování majetku PF při rozumné míře rizika,
- diverzifikaci hospodaření PF,
- udržování trvalé likvidity PF. [4]

3.2 Fúze Penzijního fondu ČP a Nového ČP Penzijního fondu

Dříve než bude rozebrána problematika hospodaření a dosahovaných výsledků Penzijního fondu ČP, je na místě se zmínit o sloučení penzijních fondů ve skupině České pojišťovny. 17.srpna 2004 nabylo právní moci rozhodnutí Ministerstva financí, které udělilo souhlas se sloučením Penzijního fondu České pojišťovny a Nového ČP Penzijního fondu (dříve ABN AMRO Penzijní fond). K definitivnímu právnímu spojení penzijních fondů pod křídly České pojišťovny došlo s platností 1.října 2004 zápisem fúze do obchodního rejstříku. Penzijní fond ČP se tak po sloučení stává se svými více než 770 tisíci klienty a správou aktiv ve výši 21,7 miliard Kč největším penzijním fondem v České republice.

Sloučení obou fondů je v souladu se strategií České pojišťovny v oblasti penzijního připojištění. Plánovaná fúze povede ke snížení jednotkových nákladů a k růstu zhodnocení investovaných aktiv, což se pozitivně odrazí ve výši výnosu pro klienty fondu. Po sloučení fondů zůstanou všem zákazníkům zachovány smluvní podmínky a veškeré nároky.

V současné době probíhají přípravné práce na organizačním a provozním spojení PFČP a Nového ČPPF. Současné s právním sloučením se nyní intenzivně pracuje na provozní integraci obou společností a připravují se nové služby pro zákazníky. K celkovému dokončení fúze dojde během prvního pololetí roku 2005. [10], [12]

3.3 Obchodní výsledky Penzijního fondu ČP

Penzijní fond České pojišťovny v roce 2004 opět potvrdil skutečnost, že mu náleží pozice jednoho z nejrychleji rostoucích penzijních fondů v České republice. Jeho klíčové postavení prokazují dosažení obchodní a finanční výsledky. Nejdůležitější událostí, která představovala výrazné posílení pozice společnosti na trhu, bylo již zmíněné dokončení procesu sloučení s ČP Penzijním fondem.

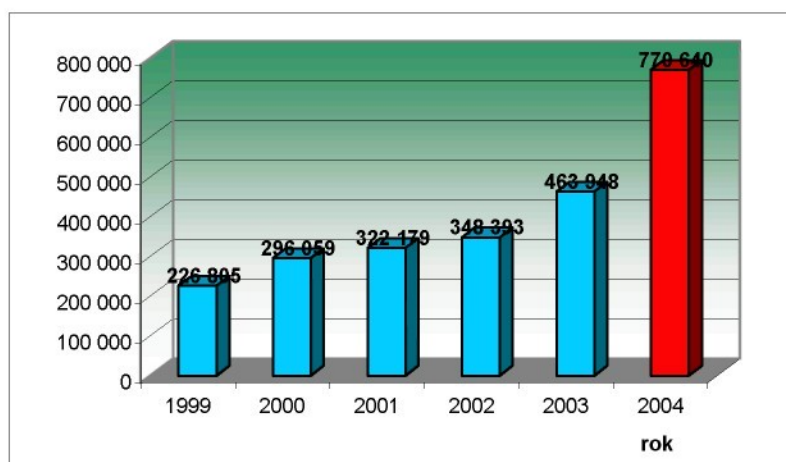
Obchodní strategie založená na velmi úzké spolupráci s Českou pojišťovnou a vybranými distribučními sítěmi pojišťovacích makléřů znamenala pro PFČP 155 tisíc uzavřených smluv v roce 2004, což představuje meziroční nárůst o 80% ve srovnání s rokem 2003. Za tímto skvělým výsledkem stojí vedle dobré obchodní strategie fondu také výrazný mediální zájem o témata související s důchody a veřejná diskuse o nutnosti penzijní reformy v ČR. Zájem o soukromé penzijní připojištění podpořila také rostoucí znalost výhodnosti tohoto spoření mezi obyvatelstvem. Ivo Foltýn, generální ředitel Penzijního fondu ČP se domnívá, že vysoká poptávka po penzijním připojištění jednoznačně souvisí se zmíněnou intenzivní veřejnou debatou o penzijní reformě. Lze ji tedy chápat jako jasný signál připravenosti a ochoty občanů spořit si na svůj důchod. Nezanedbatelnou roli podle zástupce fondu hraje i kvalitní a soustředěná nabídka klientům mateřské České pojišťovny.

Za růstem počtu uzavíraných smluv nezaostaly ani další ukazatele penzijního fondu, mezi které patří počet klientů fondu. Na konci roku měl penzijní fond 770 640 klientů včetně těch, kteří měli uzavřenou smlouvu s převzatým ČP Penzijním fondem. Jenom počátkem května 2004 sjednalo smlouvu o PP 27 tisíc nových klientů. Za těmito obchodními výsledky a strategií fondu stojí jednak široká obchodní síť České pojišťovny, která vystupuje jako největší distributor fondu, ale také

začínající intenzivní spolupráce s největšími pojišťovacími makléři. Důvodem zájmu občanů o spoření na penzi je podle odborníků kromě soustavného mediálního zájmu o penzijní reformu i stále rostoucí počet podniků, které svým pracovníkům platí penzijní připojištění. [10]

Klientů, kterým na PP přispívá jejich zaměstnavatel, má Penzijní fond ČP v evidenci celkem 166 tisíc, což představuje nárůst o 20 tisíc oproti roku 2003. Podle interních analýz penzijního fondu se trh z hlediska retailových klientů v minulém roce významně přiblížil nasycení, proto začíná pozvolna převažovat zájem ze strany firemní klientely. Řada firem výhody PP stále nevyužívá. Evidentní rezervy jsou mezi malými a středními podniky v regionech, které teprve začínají rozvíjet péči o své zaměstnance. Přesto se předpokládá, že zájem ze strany zaměstnavatelů bude díky výrazným daňovým výhodám růst. Co se však začíná postupně měnit, je přístup jednotlivých firem. Zaměstnavatelé mají dnes zájem především o komplexní a kvalitní servis spojený s poradenstvím, který je tento PF schopen přizpůsobit jejich individuálním požadavkům.

Graf č. 4: Počet klientů PFČP

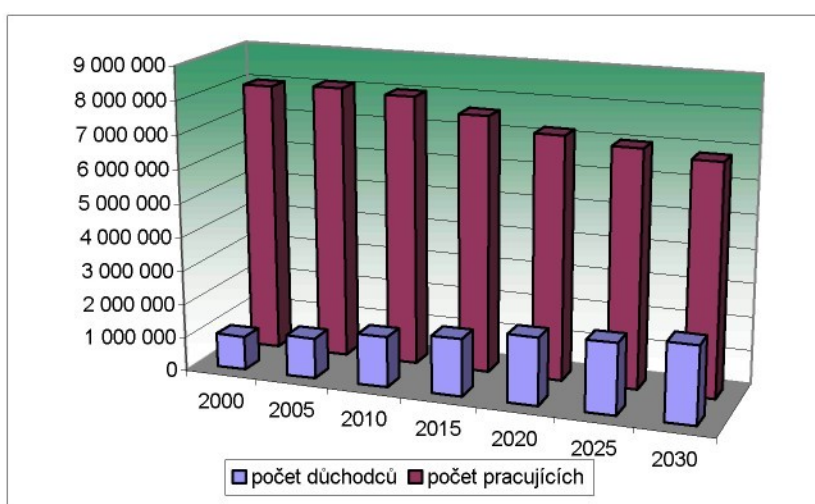

Zdroj: Interní materiály Penzijního fondu České pojišťovny

V rámci počtu klientů u fondu se vyskytuje tendence značící, že obliba penzijního připojištění stejně jako výše průměrné úložky se liší region od regionu. Zatímco z regionu střední a jižní Moravy pochází celkem 356 tisíc klientů, což je 47% všech klientů fondu, z Prahy je to jen 8%, tedy 62 tisíc připojištěných. Rozdíl mezi Prahou a zbytkem republiky je pravděpodobně dán odlišnou životní úrovní i životním stylem v metropoli. V Praze jsou lidé orientováni na spotřebu důchodu už takovou pozornost nedávají. Vůbec nejméně zastoupeni jsou však mezi střadateli lidé ze severu či západu Čech, kde tento podíl činí pouhé 3%. Na tomto území je situace ovlivněna nezaměstnaností a tudíž i omezenějšími možnostmi spoření. [17]

Podobně kopíruje demografické ukazatele i výše ukládané částky v penzijním fondu. V důsledku vyšších příjmů si Pražané spoří měsíčně v PFČP 662 Kč včetně příspěvku zaměstnavatele. Na opačném konci žebříčku se pak s třemi sty osmdesáti korunami nachází Karlovarský kraj. Výše příspěvku nezřídka záleží také na věku, kdy se s rostoucím věkem až do 60 let zvyšuje. Ve 20 začíná na 200 Kč a postupně stoupá až k 350 Kč v 60 letech. Nemalý podíl za těmito výsledky má také demografický vývoj v ČR, který odpovídá prognóze, že ubývá pracujících a přibývá důchodců. Z grafu vyplývá, že na jednoho důchodce připadlo v roce 2000 pět pracujících, zatímco v roce 2030 už na jednoho důchodce připadne pouhých 2,5 pracujících.

Graf č. 5: Demografický stav v ČR

Zdroj: Ministerstvo práce a soc. věcí

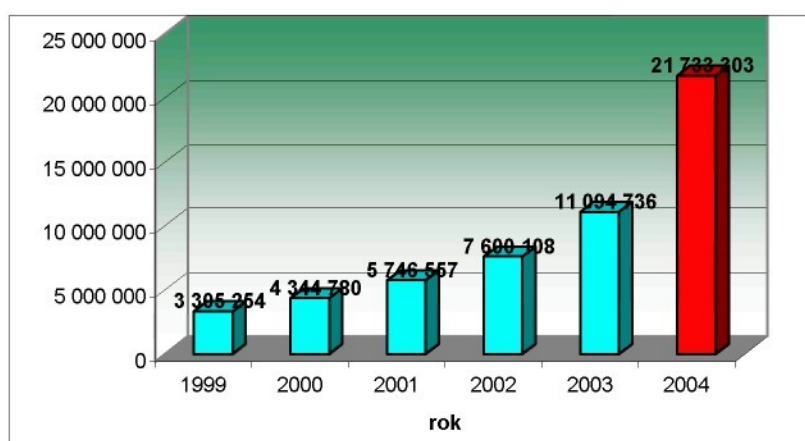
PFČP začal počátkem roku 2005 s rozesíláním dokladů o platbách příspěvků všem svým klientům, kterým vznikl nárok na daňový odpočet. Potvrzení byla vystavena na celkovou částku 592 mil. Kč pro 80 tisíc pojištěnců. V průměru si tedy klient Penzijního fondu ČP může odečíst od svého základu daně 7.400 Kč. Zájem o daňové úlevy má od jejich zavedení v roce 2000 stále rostoucí trend. Daňové odpočty se staly nedílnou součástí soukromého penzijního připojištění. Klienti jsou díky nim jednoduše motivováni ke spoření vyšších částek. [12]

PFČP svým klientům využívání daňových odpočtů každý rok maximálně usnadňuje. Podrobné informace včetně kalkulované výše doplatku a předvyplněného formuláře obdrží pravidelně na podzim všichni, kteří již využili v předchozím období daňové úlevy, a taková, u nichž bylo možné zájem o daňové zvýhodnění odpočet předpokládat. Jednoduchou administrativu je možné vyřídit buď korespondencí či za pomoci finančních poradců. PF zasílá daňová potvrzení automaticky všem klientům, kteří za kalendářní rok uložili na svůj účet více než 6.000 Kč.

3.4 Finanční výsledky Penzijního fondu ČP

Úspěšná fúze s ČP Penzijním fondem (dříve ABN AMRO PF) a velmi dobré obchodní výsledky pozitivně ovlivnily hlavní finanční ukazatele. Razantní zvýšení zaznamenal objem aktiv, který v polovině roku 2004 dosáhl výše 12,5 miliardy Kč a na konci roku vzrostl na úroveň 21,7 miliardy Kč, což představuje nárůst o 95,5% oproti roku 2003. Aktiva silně vzrostla díky vzrůstajícímu objemu prostředků, které klienti svěřili PFČP.

Graf č. 6: Objem aktiv PFČP (v tis. Kč)

Zdroj: Interní materiály Penzijního fondu České pojišťovny

Podařilo se rovněž dále snižovat nákladovou marži společnosti. Provozní náklady na jednoho klienta poklesly na 493 Kč, zatímco průměr trhu činil 648 Kč. Z pohledu konkurence proto patří PFČP mezi nejefektivnější.

Nárůst aktiv a další pokles nákladové marže přinesly PFČP za rok 2004 rekordní zisk v historii společnosti. Jeho výše 712 mil. Kč tak představuje masivní meziroční nárůst zisku o 141%. Tohoto velmi solidního výsledku se podařilo dosáhnout díky nové investiční strategii, kterou management v obou penzijních fondech vlastněných Českou pojišťovnou uplatňoval ještě před jejich sloučením. Současná strategie fondu je balancovaná. Klade se v ní důraz na maximální bezpečí clientských prostředků při zachování stabilní míry výnosu. Fond profituje také z příznivé situace na trhu českých akcií, jejichž podíl byl v portfoliu PFČP navýšen na počátku roku 2004.

PFČP rozděluje svůj zisk takovým způsobem, že nejméně 5% připadne do rezervního fondu a maximálně 10% je rozděleno podle rozhodnutí valné hromady. Zbylá část zisku je použita ve prospěch účastníků a osob, jejichž penzijní připojištění zaniklo v roce, za který se zisk rozděluje.

Pokud by hospodaření PFČP skončilo ztrátou, což se nepředpokládá, použije se ke krytí ztráty nerozdělený zisk z minulých let, rezervní fond a další fondy tvořené ze zisku. V případě, že by ani tyto zdroje nestačily, musí být ztráta kryta snížením základního jmění. Jeho hodnota však nesmí klesnout pod 50 mil. Kč. [10]

3.5 Současná situace na českém trhu penzijního připojištění

Penzijním fondům se v Česku daří výborně a poměrně solidní jsou i jejich vyhlídky do budoucna. Lidé se oprávněně obávají, že jen se státním důchodem by na stará kolena třeli bídu s nouzí, a tak se poohlížejí po možnostech, jak se finančně zabezpečit. Penzijní připojištění je přitom považováno za první – a někdy bohužel jedinou – možnost, jak tento problém vyřešit.

Český trh penzijního připojištění se už v minulých letech pročistil – z původních 44 penzijních fondů jich zde v současné době působí už jen 11. Řada fondů zanikla sloučením se svými úspěšnějšími konkurenty, ale několik menších už také stačilo zkrachovat.

Podle počtu účastníků obsadily na konci roku 2004 téměř polovinu českého trhu penzijního připojištění dva největší penzijní fondy – PFČP a CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PF. První z nich se stal největším PF zejména díky dokončení fúze s Novým ČP PF (dříve ABN AMRO PF). Počet aktivních účastníků se u všech PF meziročně zvýšil o bezmála 11% na 2 949 688 klientů. Největší dynamiku v nárůstu počtu aktivních účastníků přitom zaznamenal ČSOB PF Progres. Druhý v pořadí – ING PF – byl v tomto parametru úspěšný ani ne z poloviny, o ostatních fondech nemluvě.

Pořadí penzijních fondů podle objemu majetku účastníků, který spravují, je poněkud odlišné. Podle tohoto parametru je největší CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PF, následován PFČP a poté s odstupem trojicí bankovních fondů – PF Komerční banky, PF České spořitelny a PF ING.

Celkový objem majetku evidovaného ve prospěch účastníků všemi PF meziročně narostl o slušných 22% na 93,8 mld. Kč. Na první pohled je to velká částka, ale pokud je vydělena velkým počtem aktivních účastníků, vyjde výsledek, že jeden účastník penzijního připojištění má v průměru uspořeno pouhých 32.923 Kč, což je zatím hodně málo.

Z výsledků hospodaření penzijních fondů za rok 2004 vyplývá, že výkonnost pen. fondů se nijak výrazně nelišila od let předchozích. Výjimkou jsou oba penzijní fondy ČSOB, kterým se v roce 2004 dařilo nadmíru dobře. Podle výkonnosti se stal v roce 2004 nejúspěšnějším pen. fondem

ČSOB PF Progres. Je to zřejmě dáno především tím, že na rozdíl od jiných fondů téměř 12% jím spravovaného majetku bylo vloženo do akcií, konkrétně českých SPADových titulů, které v minulém roce zaznamenaly enormní nárůst kurzů. Výkonnost konzervativních portfolií většiny ostatních pen. fondů naopak pokulhávala kvůli nižším výnosům z dluhových cenných papírů. Jednotlivé finanční výsledky všech penzijních fondů v ČR jsou shrnuty v příloze č. 2. [18]

3.6 Investování a zhodnocení úspor klientů v PFČP

Zhodnocení prostředků účastníků není u PFČP určováno podle tržního ocenění aktiv, do kterých jsou prostředky účastníků umísťovány, ale jako podíl na účetním hospodářském výsledku fondu po zdanění na základě rozhodnutí valné hromady a to tím způsobem, že min. 85% HV se musí rozdělit ve prospěch účastníků penzijního připojištění. Ztráty vzniklé z přecenění majetku, které se projeví pouze ve snížení bilanční sumy, se do tvorby zisku tudíž nepromítají. Pokud tedy nejsou na ztrátové investice tvořeny rezervy nebo opravné položky, neprojeví se nerealizované ztráty v HV.

Zákon jasně stanovuje přísné podmínky, za kterých mohou PF investovat svěřené prostředky klientů. Tyto podmínky umožňují, aby bylo možné dlouhodobě dosahovat nadinflačních výnosů, což výsledky fondů potvrzují. Reálné zhodnocení, které je dáno rozdílem výnosu z vkladů v PF a inflací, dosáhlo v minulém roce nejvyšší hodnoty. Takovým příkladem je právě PFČP, u kterého rekordní výše zisku umožňuje klientům připsat velmi kvalitní zhodnocení, které výrazně přesahuje výnos klasických depozitních produktů. Připsané zhodnocení ve výši 3,5% p.a. za loňský rok pak vysoce převyšuje meziroční míru inflace (2,8%). Průměrné zhodnocení PFČP za posledních pět let přesahuje 3,65%, což jej řadí mezi velmi dobře hospodařící PF. Za zhodnocením prostředků stádatelů stojí kromě rychlého snižování nákladů fondu hlavně investice na akciových trzích, kdy výrazně posilovaly zejména české akcie. Zhodnocení, které fond za minulý rok připisuje, vzrostlo o 0,4% proti roku 2003.

PFČP velmi důsledně dbá na bezpečnost prostředků svých klientů, hospodaří s nimi s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. Vedle obecných zásad, kterými jsou bezpečnost, likvidita, kvalita a rentabilita skladby finančního umístění jako celku, se PFČP řídí řadou konkrétních limitů pro investování do jednotlivých instrumentů, kterými mohou být:

- dluhopisy, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) nebo centrální banky států OECD, Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Evropská investiční banka, nebo jiná mezinárodní finanční instituce, jejíž je ČR členem;
- podílové listy otevřených podílových fondů;

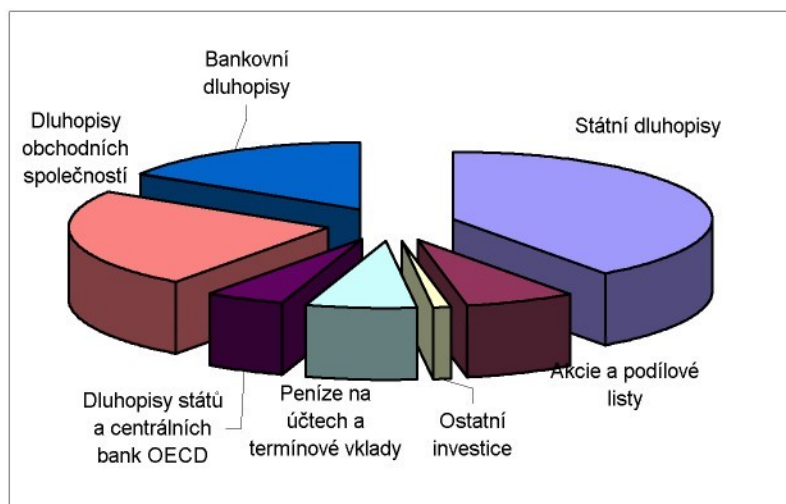
- cenné papíry, jež slouží k obchodování na regulovaném trhu země OECD;
- movité věci, které znamenají záruku bezpečného uložení peněžních prostředků;
- nemovitosti sloužící zcela nebo převážně k podnikání nebo bydlení.

Jmenovaný fond důkladně dodržuje zákonem stanovené podmínky:

- shromážděné peněžní prostředky mohou být uloženy i na vkladových účtech, vkladních knížkách a na vkladech potvrzených vkladovým certifikátem nebo vkladním listem, a to u banky nebo pobočky zahraniční banky se sídlem na území OECD. Výše prostředků u jedné banky nesmí tvořit více než 10% majetku penzijního fondu nebo 20 mil. Kč, popřípadě ekvivalent této částky v cizí měně;
- hodnota cenných papírů vydaných jedním emitentem nesmí přesáhnout 10% majetku fondu (kromě státních dluhopisů zemí OECD a Evropských bank);
- v majetku fondu nesmí být více než 20% z celkové jmenovité hodnoty cenných papírů vydaných jedním emitentem;
- celková hodnota movitých a nemovitých věcí nesmí tvořit více než 10% majetku fondu;
- nejméně 70% majetku fondu musí být umístěno do aktiv, která znějí na měnu, v níž jsou vyjádřeny závazky fondu vůči účastníkům;
- PF nesmí nakupovat akcie jiného penzijního fondu a vydávat dluhopisy. [7]

PFČP uplatňoval v průběhu roku 2004 opět konzervativní investiční strategii především s ohledem na bezpečnost. Vhodně nastavenou investiční strategií se podařilo významně participovat na růstu kapitálových trhů. Investice do akcií penzijnímu fondu vynesly 530 miliónů Kč. Podíl akcií v portfoliu PFČP byl navýšen na počátku roku 2004. Klíčovým titulem byl jednoznačně ČEZ. Strategickým cílem České pojišťovny je v oblasti penzijního připojištění dosahovat minimálně průměrného zhodnocení a nevystavovat peníze klientů vysokému riziku, které je zákonitě spojeno s investiční strategií zacílenou na vysoké výnosy.

Graf č. 7: Složení portfolia PFČP k 31.12.2004

Zdroj: Interní materiály Penzijního fondu České pojišťovny

Hlavním správcem portfolia je společnost PPF Asset Management, který patří mezi nejvýznamnější společnosti na českém trhu nabízející služby asset managementu. Orientuje se na koncentraci volných finančních zdrojů a na centralizované rozhodování o jejich umístění na finančních a kapitálových trzích.

Součástí sloučení obou penzijních fondů jsou také personální změny ve vrcholném vedení. Předsedou představenstva a výkonným ředitelem zůstává Ivo Foltýn, místopředsedou představenstva a výkonným ředitelem pro finance a služby Tomáš Matoušek. Do funkce výkonného ředitele pro obchod a marketing byl jmenován Pavel Němec, který současně působí na pozici ředitele odboru korporátních klientů České pojišťovny. Členem představenstva PFČP a současně vrchním ředitelem úseku produktového managementu ČP je Tomáš Machanec. Novým členem představenstva PFČP se rovněž stal Petr Kopecký, náměstek pro obchod ČP. [12]

3.7 Úspěchy PFČP v anketě Zlatý Měsíc a v soutěži Rhodos

PFČP zabodoval u veřejnosti, když získal první příčku v kategorii Penzijní fondy ankety Zlatý Měsíc 2004. PFČP si proti loňskému prvnímu ročníku polepšil o dva stupínky. Anketa Zlatý Měsíc je veřejným hlasováním o nejoblíbenější fin. instituci. Jedná se o ryze čtenářskou anketu bez účasti veřejné poroty. Již druhým rokem oceňuje nejoblíbenější fin. instituce působící na českém trhu. Hlasování probíhá prostřednictvím internetu a SMS.

Vynikajícího výsledku rovněž dosáhla mateřská ČP, která vyhrála dílčí kategorii pojišťoven a zároveň se s největším počtem hlasů stala absolutním vítězem soutěže. V kategorii Nejoblíbenější banka roku 2004 se eBanka, sesterská společnost PFČP, umístila na stříbrné příčce. Úspěšně si vedly rovněž další společnosti z fin. skupiny ČP – Home Credit Finance a ČP Invest.

PFČP se umístil na druhé příčce v kategorii Penzijní fondy v rámci soutěže Rhodos – cena za firemní image. Sdružení Rhodos vyhlásilo ocenění letos již poosmé. Za nejdůležitější kritéria image v kategorii PF označili ve výzkumu pořádaném agenturou CfK dotazovaní manažeři důvěryhodnost, fin. sílu, serióznost a přístup ke klientům. Hlavním cílem soutěže Rhodos je ohodnotit image společností z vybraných oborů výroby a služeb a poté sestavit žebříček tří nejlepších firem v každé ze zkoumaných kategorií. Cena za firemní image je vyhlašována v 19 kategoriích podle oboru činnosti firem, z toho sedm kategorií se týká finančních institucí. O pořadí firem v jednotlivých kategoriích rozhodoval reprezentativní vzorek 500 top manažerů z celé ČR. [17]

3.8 Význam Státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění

Státní dozor v pojišťovnictví byl konstituován ministerstvem financí jako odbor v roce 1993 a od roku 1994 byla jeho činnost rozšířena o státní dozor nad penzijními fondy. Od 1.9.2000 působí jako Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a PP. Tento úřad zůstal i v roce 2004 odborem Ministerstva financí. Zmíněný fakt s sebou nese do budoucna známé nedostatky související zejména s mírou jeho nezávislosti. Málo známým nedostatkem je, že instituce pojistného trhu a trhu penzijního připojištění i občané sice vědí, kdo dozor vykonává a jakým způsobem, ale už nevědí za jaké fin. náklady. Současný stav má významnou úlohu v tom, že úřad kromě dozoru vykonává také činnost regulátora pojistného trhu.

Ve druhém pololetí roku 2003 byl Ministerstvem financí vypracován materiál obsahující návrh základních tezí řešení integrovaného dozorového orgánu nad fin. trhem. Po jednáních vrcholových představitelů MF, Komise pro cenné papíry a České národní banky byly přepracovány a předloženy vládě materiály, ve kterých byla řešena problematika budoucí podoby jednotného dozoru nad fin. trhem. Panuje shoda v názoru, že během doby, která zbývá do termínu přistoupení ČR do Evropské měnové unie, jsou důvody k postupné integraci dnešních čtyř dozorů, resp. dozorových institucí (bankovního dohledu vykonávaného ČNB, dozoru nad kapitálovým trhem vykonávaného Komisi pro cenné papíry, dozoru v pojišťovnictví a PP vykonávaného MF, dozoru nad spořitelními a úvěrovými družstvy vykonávaného Úřadem pro dozor nad spořitelními a úvěrovými družstvy), do

jediné instituce. Bylo rozhodnuto, že s ohledem na nespornou náročnost integrace je účelné postupovat po krocích, kdy by nejprve došlo ke sloučení dozoru nad spořitelními a úvěrovými družstvy s bankovním dohledem (orientační termín je do 30.června 2005) a poté by následovalo sloučení dozoru v pojišťovnictví a PP a dozoru nad kapitálovým trhem do jedné instituce – reformované dnešní KCP (do 31.prosince 2005). Tímto postupem by již v průběhu roku 2006 existovaly pouze dvě dozorové instituce. Poté by se připravoval finální krok – sloučení dvou dozorových institucí do jedné, a to v termínu, aby k datu přistoupení ČR do Evropské měnové unie již existoval jeden integrovaný dozorový orgán (uvažuje se o roce 2009-2010).

Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a PP má povinnost garantovat bezpečnost systému proti platebním neschopnostem jednotlivých subjektů z řad penzijních fondů. Zejména se jedná o :

- povinnost obezřetného konání zaměstnanců penzijního fondu, které nesmí být v rozporu se zájmy účastníků;
- morální garance akcionářů penzijních fondů, které spočívají v předejití poškození dobrého jména společnosti v případě hospodářských problémů dceřinné společnosti (miněno penzijního fondu);
- přísná pravidla investování majetku PF;
- informační povinnost osob či institucí (zaměstnanci PF, pojistní matematici, auditoři, banka vykonávající činnost depozitáře,...) v okamžiku neschopnosti penzijního fondu krýt nároky na přislíbené dávky;
- tvorbu povinného rezervního fondu ve výši 5% dosaženého zisku.

Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a PP má právo po zjištění nedodržování povinností stanovených zákonem, porušení statutu či penzijního plánu vyzvat k odstranění nedostatků, k výměně členů orgánů fondu, uložit pokutu, pozastavit oprávnění představenstva nakládat s majetkem až na dobu 6 měsíců, snížit zisk připadající akcionářům či odejmout povolení k činnosti fondu. Úřad dále sleduje, zda byl na každého účastníka poskytnut právě jeden státní příspěvek. [8], [16]

4 CHARAKTERISTIKA DVOU VYBRANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ A JEJICH POROVNÁNÍ S PFČP

4.1 Charakteristika penzijního fondu Allianz a.s. a jeho produkty

Obchodní jméno: Allianz PF, a.s. (od 26.2.2001)

Datum vzniku: 30.9.1997

Sídlo: Římská 103/12, 120 00 Praha 2

Základní jmění v mil. Kč: 60

Výše rezervního fondu v mil. Kč: 7,8

Hospodářský výsledek v mil. Kč: 119

Generální ředitel: Tomáš Machovec, Ing.

Depozitář: KB, a.s.

Počet klientů ke konci roku 2004: 107 056

Druhy poskytovaných dávek

◆ Starobní penze

Splní-li účastník podmínky nároků na starobní penzi, je oprávněn podat písemnou žádost o výplatu této penze. Její výše je stanovena na základě výpočtu podle příspěvkového principu z úhrnu všech prostředků evidovaných fondem ve prospěch účastníka. Vyplácí se doživotně a až jednu třetinu lze vyplatit ve formě zvýšení první splátky. Penzijní plán APF umožňuje tyto formy starobní penze:

- a) doživotní starobní penze
- b) doživotní starobní penze se zaručenou dobou výplaty
- c) doživotní penze s pozůstalostní penzí
- d) doživotní penze se sjednanou částkou pro případ smrti

◆ Pozůstalostní penze

Tato dávka je určena oprávněným osobám po smrti účastníka v případě splnění minimální pojištěné doby, jež činí v tomto případě 36 kalendářních měsíců. Pokud dojde ke smrti účastníka, který již pobíral doživotní starobní penzi s nárokem na pozůstalostní penzi, vyplácí APF pozůstalostní penzi oprávněným osobám po stanovenou dobu. Účastník si může sjednat dobu výplaty 1 – 15 let, pokud

ji ve smlouvě nesjednává, určí dobu výplaty oprávněná osoba. Pozůstalostní penze se sjednává při uzavření smlouvy vyplněním oprávněných osob.

◆ Výsluhová penze

Tato penze umožňuje účastníkovi za splnění stanovených podmínek vybrat si část prostředků z APF před vznikem nároku na starobní penzi. Účastník má možnost si v žádosti o výplatu penze stanovit, z jak velké části prostředků mu bude doživotní výsluhová penze vyplácena (maximálně 50 % ze všech prostředků evidovaných ve prospěch účastníka).

◆ Invalidní penze

Podmínkou pro přiznání invalidní penze je přiznání invalidního důchodu z důchodového pojištění a splnění minimální pojištěné doby, která v tomto případě činí 36 měsíců. Tato penze je účastníkovi vyplácena doživotně na základě výpočtu podle příspěvkového principu z části úhrnné výše prostředků evidovaných v jeho prospěch ke dni vzniku nároku na výplatu penze, kterou si účastník stanoví (0-100%) v žádosti o výplatu. Z tohoto principu je u tohoto penzijního plánu možný souběh starobní, invalidní a výsluhové penze.

◆ Jednorázové vyrovnání

Tato dávka je vyplácena na žádost účastníka místo penze před její výplatou, pokud byly splněny podmínky pro nárok na tuto penzi. Taktéž se jednorázové vyrovnání vyplácí při ukončení trvalého pobytu účastníka na území ČR, při zrušení tohoto PF bez právního nástupce a pokud výše vypočtené roční penze (starobní, invalidní, výsluhové) je nižší než 300 Kč.

◆ Odkupné

Odkupné je určeno účastníkovi, který zaplatil příspěvky alespoň na 12 kalendářních měsících, připojištění zaniklo výpovědí nebo dohodou, není mu vyplácena penze ani nepřistoupil do jiného fondu a jeho penzijní připojištění trvalo alespoň 12 měsíců. Nárok na odkupné mají dále oprávněné osoby určené ve smlouvě, pokud účastník zemřel a nebyla mu vyplácena penze nebo vyplaceno jednorázové vyrovnání a pokud nevznikl nárok na pozůstalostní penzi. Částka odkupného je stanovena jako úhm příspěvků zaplacených ve prospěch účastníka a odpovídajícího podílu na výnosech hospodaření – bez státního příspěvku a výnosů ze státního příspěvku. [13]

4.2 Charakteristika Zemského penzijního fondu a jeho produkty

Obchodní jméno: Zemský penzijní fond, a.s.

Datum vzniku: 26. 10. 1994

Sídlo: V. Řezáče 315, 434 01 Most

Základní jmění v mil. Kč: 50,35

Výše rezervního fondu v mil. Kč: 2,44

Hospodářský výsledek v mil. Kč: 17,38

Generální ředitel: Jaromír Wagner, Ing.

Depozitář: CITIBANK, a.s.

Počet klientů ke konci roku 2004: 14 145

Druhy poskytovaných dávek

◆ Starobní penze

Nárok na starobní penzi má účastník, který dosáhl věku alespoň 60 let a zároveň platil příspěvek po dobu nejméně 60 kalendářních měsíců. Starobní penzi vyplácí ZPF ve formě doživotní pravidelné platby.

◆ Pozůstalostní penze

Nárok na tuto penzi vzniká úmrtím účastníka, který nebyl příjemcem penze a jehož pojištěná doba činila nejméně 36 kalendářních měsíců. Pozůstalostní penze bude opět vyplácena osobě nebo osobám, které byly určeny účastníkem ve smlouvě o PP v poměru, v jakém to určil účastník. V případě, že poměr výplaty nebyl účastníkem určen, pozůstalostní penze se určí tímto fondem rovným dílem. Pokud při úmrtí účastníka nevznikl nárok na pozůstalostní penzi nesplněním potřebné pojištěné doby, mají oprávněné osoby nárok na odbytné.

◆ Výsluhová penze

Nárok na tuto penzi má účastník, který si ve smlouvě o PP sjednal výsluhovou penzi, jehož pojištěná doba činí nejméně 180 kalendářních měsíců a jemuž dosud nebyla přiznána starobní nebo invalidní penze. Výsluhová penze je také vyplácena formou doživotní pravidelné výplaty.

◆ Invalidní penze

Na tuto penzi má nárok účastník, kterému nevznikl nárok na starobní penzi, byl mu přiznán plný invalidní důchod z důchodového pojištění a jeho dosažená pojištěná doba činí nejméně 60 kalendářních měsíců. Přiznal-li účastník invalidní penzi, zanikl mu nárok na starobní nebo byla-li

sjednána i na výsluhovou penzi. Nárok na invalidní penzi trvá a tato je vyplácena ZPF i pokud zanikl nárok na plný invalidní důchod z důchodového pojištění.

◆ **Jednorázové vyrovnání**

Pokud účastník splnil podmínky pro nárok na starobní, invalidní nebo výsluhovou penzi a nepožádal o výplatu této penze, může požádat o jednorázové vyrovnání místo penze spočívající ve výplatě celé částky evidované na jeho individuálním účtu ve prospěch dané penze.

◆ **Odkupné**

Účastník má nárok na odkupné, pokud zaplatil příspěvky alespoň na 12 kalendářních měsících a jehož PP u ZPF trvalo alespoň 12 kalendářních měsíců. Nárok na odkupné zaniká i při zrušení fondu bez právního nástupce. [14]

4.3 Srovnání penzijních plánů jednotlivých fondů

4.3.1 Příspěvky placené účastníkem

U všech mnou porovnávaných penzijních fondů je možnost platiti příspěvky poštovní poukázkou, bankovním převodem a prostřednictvím SIPO. ZPF a PFČP umožňují svým klientům platbu příspěvku přímo v hotovosti. U PFČP může klient uhradit své příspěvky buď přímo na přepážce PFČP v Truhlářské 1106/9, 110 00 Praha 1, nebo na pobočkách ČSOB, anebo na vybraných pobočkách ČP. APF umožňuje inkasovat příspěvek v hotovosti, ale pouze v případě uzavření smlouvy. V tomto případě musí nejpozději následující pracovní den po podpisu smlouvy poslat obchodní zástupce přijatou částku penzijnímu fondu.

Snahou penzijních fondů je však doporučení a přesvědčení klientů k bezhotovostním platbám příspěvků, protože jde o nejméně nákladný a nejvýhodnější způsob platby jak pro účastníka, tak samozřejmě i pro fond. Je to opravdu velmi snadné – jeden trvalý příkaz k úhradě peněžnímu ústavu nebo mzdové účtárně znamená pro účastníka zajištění přesných a včasných plateb, odpadne povinnost vyplňovat poštovní poukázky a jeho náklady se také sníží. Díky snížení vlastních nákladů i nákladů fondu se účastníkovi zvyšuje jeho výnos a současně roste i výše prostředků k dalšímu investování a zhodnocování jeho příspěvků.

U všech zmiňovaných fondů je povinnost zaplatit příspěvky ze strany účastníka do konce daného měsíce, neboť příspěvek účastníka je považován za řádně a včas zaplacený, pokud je připsán do konce příslušného kalendářního měsíce na běžný účet u jeho depozitáře.

4.3.2 Změny v placení členských příspěvků

Účastník PP je oprávněn písemně měnit výši svého příspěvku do budoucna. Lhůtu pro změnu výše příspěvků mohou penzijní fondy stanovit samy, ovšem podle zákona nesmí být tato lhůta delší než tři kalendářní měsíce ode dne doručení oznámení o změně výše příspěvků. APF, PFČP a ZPF určují tuto hranici účinnosti změny na 1.den kalendářního měsíce, který následuje po měsíci obdržení oznámení účastníka o změně výše příspěvku.

4.3.3 Přerušování a odklad v placení příspěvků účastníka

U všech tří srovnávaných fondů má účastník možnost v odůvodněných případech požádat fond o odložení nebo přerušování placení příspěvků na starobní a výsluhovou penzi. Doba, po kterou běží přerušování nebo odklad placení příspěvků PP, se nezapočítává do pojištěné doby rozhodné pro vznik nároku na dávky a za tuto dobu nenáleží státní příspěvek. Na druhou stranu po tuto dobu odkladu i přerušování placení příspěvků všechny PF připisují svým klientům podíly na výnosech z hospodaření fondu.

Diference mezi třemi porovnávanými fondy existují např. v povolené době přerušování platby příspěvků. Nejvyšší možná doba je u APF stanovena na 12 měsíců, u ZPF může účastník přerušit platby příspěvků maximálně na 6 měsíců. U PFČP maximální hranice přerušování platby není stanovena.

Další rozdílností mezi těmito fondy je povinnost účastníka doplatit příspěvky v případě odkladu platby těchto příspěvků. PFČP určuje termín doplacení do jednoho měsíce od ukončení odkladu. APF a ZPF tuto dobu neohraničují, což je pro jejich klienty výhodnější.

4.3.4 Vypovězení penzijního připojištění

Výpověď může podat jak účastník, tak i sám fond. Výpovědní doba činí u všech tří fondů 2 kalendářní měsíce a počíná běžet od 1.dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém

byla výpověď fondu doručena. Jediná odlišnost je u ZPF, který dává svému účastníkovi možnost před uplynutím výpovědní lhůty výpověď písemně odvolat.

4.3.5 Druhy poskytovaných dávek

◆ Starobní penze

Penzijní plány APF a PFČP obsahují doživotní penzi, doživotní starobní penzi se zaručenou dobou výplaty po stanovenou dobu a doživotní starobní penzi s prodlouženou dobou výplaty. ZPF poskytuje pouze dva typy starobní penze: doživotní starobní penzi a doživotní starobní penzi s nárokem na pozůstalostní penzi.

U všech porovnávaných fondů platí stejný nárok na poskytování starobní penze – účastník musí dosáhnout věku 60 let nebo přiznat starobní důchod z důchodového pojištění, musí platit příspěvky po dobu nejméně 5 let a fond musí u něj zaregistrovat 60 řádně a včas zaplacených měsíčních příspěvků.

◆ Výsluhová penze

Tuto penzi nabízí všechny fondy jako doživotní penzi, u níž je možná kombinace s pozůstalostní penzi. U všech zmíněných PF je podmínkou pro získání této penze minimální pojištěná doba 180 kalendářních měsíců.

Určité odlišnosti jsou v případě sjednání výsluhové penze. APF sjednává výsluhovou penzi automaticky. ZPF a PFČP nabízejí možnost sjednat tuto penzi při uzavření smlouvy o PP ve výši max. 50 % příspěvku účastníka na PP. Výše výsluhové penze je určena v písemné žádosti o výplatu této penze.

◆ Invalidní penze

Mnou porovnávané penzijní fondy nabízí účastníkovi totožné kombinace doživotní invalidní penze jako u doživotní starobní penze. U všech uvedených fondů platí podmínka přiznání plného invalidního důchodu z důchodového pojištění vyplývajícího ze zákona. Nárok na tuto penzi trvá a invalidní penze je vyplácena i pokud zanikl nárok na plný invalidní důchod.

Určité rozdíly existují ve stanovení minimální doby placení příspěvků. U APF a PFČP činí 36 měsíců, tedy minimální hranici stanovenou zákonem. Rozdíl je u ZPF, kdy pojištěná doba činí minimálně 60 kalendářních měsíců, což je podle mého mínění pro klienty méně výhodné.

Další rozdílnost můžeme najít ve sjednání invalidní penze. U PFČP a ZPF musí být tato penze sjednána. Pokud účastníci u těchto dvou fondů nemají sjednanou invalidní penzi minimálně po dobu 3 let, nemají po splnění ostatních podmínek nároku na invalidní penzi na tuto penzi nárok.

◆ **Pozůstalostní penze**

Pozůstalostní penze se vyplácí jako dočasná, tzn. po dobu zvolenou účastníkem v žádosti o doživotní penzi. U PFČP se tato penze vyplácí po stanovenou dobu určenou oprávněnou osobou v písemné žádosti o výplatu. APF poskytuje účastníkovi možnost sjednat dobu výplaty na 1 – 15 let. ZPF vyplácí pozůstalostní penzi nejméně po dobu 3 let a nejdéle po dobu 10 let.

V případě úmrtí poživatele doživotní penze se zaručenou dobou výplaty před uplynutím této doby, má oprávněná osoba nárok na výplatu pozůstalostní penze ve výši původní penze (tj. doživotní penze se zaručenou dobou výplaty) do konce zaručené doby. Pokud zemře poživatel starobní penze s nárokem na pozůstalostní penzi, je pozůstalostní penze vyplácena všemi porovnávanými fondy po stanovený počet let.

4.3.6 Způsob výplaty penzí

Každý fond má podle zákona vlastní způsob výplaty penzí určeným penzijním plánem nebo na základě dohody fondu s účastníkem. APF vyplácí dávky dopředu v pravidelných dohodnutých lhůtách (měsíčně, čtvrtletně, pololetně, ročně). Při 1.splátce se zpětně doplácí splátky penze za období od vzniku nároku na výplatu dávky. Také PFČP poukazuje penze měsíčně, čtvrtletně, pololetně a ročně. 1.splátka se vyplácí v kalendářním měsíci následující po vzniku nároku na výplatu penze. U ZPF se vyplácí penze čtvrtletně, pololetně, ročně předem. 1.výplata penze je prováděna souhrnně za příslušné měsíce ode dne přiznání penze do skončení kalendářního čtvrtletí, do něhož spadá den přiznání penze.

Značné rozdíly mezi srovnávanými fondy jsou ve výši měsíční částky penze. U PFČP musí být výplata penze stanovena tak, aby výše penze činila nejméně 500 Kč, u APF činí 300 Kč. U ZPF činí minimální měsíční částka penze 100 Kč.

U všech penzijních fondů jsou dávky vypláceny předem na bankovní účet vedený v tuzemské měně v ČR. U ostatních způsobů výplaty musí účastník uhradit fondu náklady převyšující náklady bankovního převodu.

4.3.7 Způsob výpočtu dávek

Při výpočtu starobní, výsluhové či invalidní penze se postupuje podle pojistně-matematických pravidel, kdy výše dávek je stanovena z celkové výše prostředků evidovaných na osobním účtu účastníka na danou penzi ke dni přiznání této penze. Pro výpočet velikosti dané doživotní penze používají penzijní fondy aktuální úmrtnostní tabulky Českého statistického úřadu a výši penzi počítají zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy. Fakt, že dávky vyplácené ženám jsou nižší než dávky vyplácené mužům, je dán skutečností, že střední délka života žen je oproti střední délce života mužů delší.

PFČP a APF používají pro výpočet doživotní penze přístup převzatý od životních pojišťoven. Výhodou tohoto přístupu je garantované zhodnocení prostředků na osobním účtu předem zaručenou úrokovou mírou. Jednodušší a srozumitelnější výpočet doživotní penze používá ZPF, který při výpočtu této penze užívá přístupu pomocí střední délky života. Tento přístup odhaduje dobu výplaty penze pomocí střední délky života, která je ve vzorci pro výpočet doživotní penze jediným údajem z úmrtnostních tabulek.

4.3.8 Konečné porovnání

Poslední část 4.kapitoly je určena pro porovnání penzijních plánů tří penzijních plánů (PFČP, APF a ZPF), které nabízejí penzijní přípojištění se státním příspěvkem v ČR. Výše provedené porovnání naznačuje, že nikterak velké rozdíly v nových plánech penzijních fondů nejsou. Je to dáno skutečností, že byla stanovena nová pravidla pro PP v souvislosti s novelizací zákona o PP se státním příspěvkem, které nabyly účinnosti 3.srpna 1999. Nejmarkantnější rozdíly mezi jednotlivými penzijními fondy před novelizací tohoto zákona byly ve vzniku nároku na jednotlivé dávky. Avšak poté co došlo např. k prodloužení doby spoření (pojištěné doby), byla skoro u všech penzijních plánů stanovena stejná pojištěná doba odpovídající minimální pojištěné době dané zákonem.

Na základě mnou porovnávaných penzijních plánů vyšlo najevo několik rozdílů, např. v příspěvcích placených účastníkem, ve způsobu výpočtu penzí PP, v množství kombinací jednotlivých penzí, ve způsobu výplaty dávek z PP, v době odkladu a přerušení PP, atd.

Podle těchto a ostatních rozdílů se mi jako nejuvhodnější z porovnávaných fondů jeví současně PFČP a APF, jejichž penzijní plány jsou skvěle promyšleny a vytvořeny špičkami z oboru pojišťovnictví. Poslední místo bych při tomto srovnávání udělila ZPF.

ZÁVĚR

Myšlenka penzijního připojištění začala být v této republice aktuální krátce poté, co počátkem 90. let došlo k opuštění i v oblasti sociálního pojištění měkké – místy až svazující – náruče státního paternalismu. Když se k tomu přidružily výkyvy v klíčových makroekonomických a demografických ukazatelích (v dynamice tvorby hrubého domácího produktu resp. se objevily signály k poklesu porodnosti), bylo rozhodnuto. Nově se prosadivší liberální proud ekonomického myšlení a praktické hospodářské politiky začaly velmi výrazně akcentovat myšlenku svobody jednotlivce, a to včetně jeho vysoké odpovědnosti za jeho přítomnost a budoucnost. Týká se to i jedné z klíčových otázek lidské existence – životní úrovně a jejího financování, a to nejen ve fázi, kdy člověk pobírá mzdu či plat jakožto odměnu za práci, ale i později, po odchodu do starobního důchodu, v seniorském věku.

Je nutné si uvědomit, že soukromé spoření na penzi je ve světě naprosto normální záležitostí. Demografická situace ve vyspělých zemích, Českou republiku nevyjímaje, vytváří tlak na státní důchodové systémy. Individuálně naspořené peníze proto tvoří stále významnější část příjmů důchodců v zemích EU. O tom, že spoření na penzi začíná být i u nás běžné, svědčí rostoucí počet klientů penzijních fondů. Do systému penzijního připojištění je dnes zapojeno více než 2,7 milionu obyvatel.

Český pojistný trh se svým objemem i strukturou stále více přibližuje evropským i světovým parametrům, i když má v tomto směru ještě velké rezervy a tudíž značné rozvojové možnosti. Nejen PFČP se musí neustále přizpůsobovat silným konkurenčním tlakům a také pokračujícím světovým trendům v oblasti globalizace, které ovlivňují pojišťovnictví zejména ve sféře integrace finančních služeb a zaměření na komplexní obsluhu svých klientů. Spolupráce s mateřskou společností ČP umožňuje dosahovat stále lepších finančních a obchodních výsledků a získávat stále nové klienty.

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat postavení PFČP na českém pojistném trhu a popsat produkt penzijní připojištění se státním příspěvkem, který tento fond nabízí. Za téměř 11 let svého působení získal PFČP postavení jedné z nejmocnějších společností a v dnešní době se stal nejdynamičtěji se rozvíjejícím penzijním fondem v ČR. Minulý rok byl ve znamení pokračující koncentrace trhu penzijního připojištění. K tomuto procesu přispěla nemalou měrou i finanční skupina České pojišťovny. Pod jejím vedením došlo k procesu sloučení Penzijního fondu ČP

s Novým ČP Penzijním fondem. Tím se podařilo získat PFČP vedoucí postavení mezi působícími fondy na českém pojistném trhu. Za rok 2004 posílil tento fond značně svou pozici jak v počtu klientů, tak v hodnotě spravovaných aktiv.

Penzijní připojištění se státním příspěvkem je finanční produkt, který disponuje velkou variabilitou. Jedná se o nejvýhodnější státem podporovanou formu spoření. PP nehraje pouze roli při zabezpečení osob ve stáří, ale PFČP navíc část peněz investuje a zhodnocuje. Jedná se tedy skutečně o kombinaci pojištění a spoření.

Po prostudování všech těchto aspektů jsem dospěla k závěru, že penzijní připojištění se všemi svými možnostmi a výhodami patří bezesporu k moderním způsobům zabezpečení sebe sama, ale i svých příbuzných a blízkých ve stáří, k daňově výhodnému uložení finančních prostředků. Je na každém klientovi, jakou variantu zabezpečení na stáří si zvolí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MARVAN, M. a CHALOUPECKÝ, J. *Dějiny pojišťovnictví v ČSSR 2.díl (1918 – 1945)*. 1. vyd. Bratislava: Česká pojišťovna, 1993. ISBN 80-88739-01-2.
- [2] MARVAN, M. a CHALOUPECKÝ, J. *Dějiny pojišťovnictví v ČSSR 3.díl (1945 - 1992)*. 1. vyd. Praha: Česká pojišťovna, 1997.
- [3] VOSTATEK, J. *Sociální a soukromé pojištění*. 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia, 2002. ISBN 80-85963-21-3.
- [4] ŠULC, J. *Penzijní připojištění*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0772-1.
- [5] CIPRA, T. *Penzijní připojištění a jeho výpočetní aspekty*. 1. vyd. Praha: HZ Editio, 1996. ISBN 80-86009-04-1.
- [6] DUCHÁČKOVÁ, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. 1. vyd. Praha: VŠE, 2000. ISBN 80-245-0023-X.
- [7] KLÁSEK, M. a KALA, M. *Penzijní fondy*. 1. vyd. Praha: Czech Rating Agency, 2000.
- [8] BÖHM, A. *Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu České republiky do EU*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-020-3.
- [9] GROSSMAN, M. *Gemeinsame Merkmale verschiedener Lebensversicherungsprodukte*. 1994.
- [10] *Výroční zpráva Penzijního fondu České pojišťovny za rok 2003*. 1. vyd. Praha: Penzijní fond České pojišťovny, 2003.
- [11] Zákon č. 36/2004 Sb. ze dne 3. prosince 2003, kterým se mění zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Interní materiály Penzijního fondu České pojišťovny, a.s.
- [13] Penzijní plán Allianz penzijního fondu, a.s.
- [14] Penzijní plán Zemského penzijního fondu, a.s.
- [15] CHLÁDKOVÁ, D. Je penzijní připojištění pojištěním? *Pojistný obzor*. Praha: 2003, roč. 80., č. 11., s. 9–10. ISSN 0032-2393.
- [16] TROJANOVÁ, E. Státní dozor v pojišťovnictví a penzijním připojištění. *Pojistný obzor*. Praha: 2004, roč. 81, č. 2., s. 3-4. ISSN 0032-2393.
- [17] *Server o osobních financích [online]*. [cit. 31.3.2005]. Dostupné z: <www.mesec.cz/pojisteni/>
- [18] *Asociace penzijních fondů [online]*. [cit. 28.2.2005]. Dostupné z: <<http://www.apfcr.cz/>>

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A PŘÍLOH

Tabulka č. 1 - Výše státního příspěvku.....	24
Tabulka č. 2 - Výše starobní penze.....	25
Tabulka č. 3 - Výše ročních plateb účastníka na penzijní připojištění.....	28
Tabulka č. 4 - Výše daňové úlevy pro účastníka penzijního připojištění.....	28
Tabulka č. 5 - Úspora zaměstnance – zaměstnavatel převede část mzdy na účet do PF.....	30
Graf č. 1 - Vývoj penzijních fondů v ČR.....	16
Graf č. 2 - Současný stav penzijních fondů v ČR.....	16
Graf č. 3 - Porovnání penzijního připojištění s termínovaným vkladem.....	21
Graf č. 4 - Počet klientů PFČP.....	33
Graf č. 5 - Demografický stav v ČR.....	34
Graf č. 6 - Objem aktiv PFČP.....	35
Graf č. 7 - Složení portfolia PFČP k 31.12.2004.....	39
Příloha č. 1 - Statutární orgány PFČP.....	1 strana
Příloha č. 2 - Přehled jednotlivých penzijních fondů v ČR.....	1 strana
Příloha č. 3 - Penzijní plán PFČP.....	6 stran

Příloha č. 1: STATUTÁRNÍ ORGÁNY PFČP

Představenstvo

Ing. Ivo Foltýn, MBA (předseda)	Náměstek pro životní pojištění České pojišťovny, a.s.
Ing. Tomáš Matoušek, MBA (místopředseda)	Výkonný ředitel PFČP, a.s.
Ing. Radek Peřina	Vrchní ředitel úseku produktového managementu životního pojištění České pojišťovny, a.s.
Ing. Roman Štupka, MBA	Člen představenstva a výkonný ředitel pro prodej Český Telecom, a.s.
Ing. Václav Šrajfer, MBA	Ředitel oddělení analýz PFČP, a.s.

Dozorčí rada

RNDr. Darina Kocsisová, Ph.D.	Vrchní ředitelka úseku pojistné matematiky a profitability životního pojištění České pojišťovny, a.s.
Ing. Josef Kessler	Poradce náměstka pro obchod České pojišťovny, a.s.
Mgr. Helena Lazosová	Ředitelka odboru pojistné matematiky životního pojištění České pojišťovny, a.s.
Ing. Marek Mastník, MBA	Senior analytik PFČP, a.s.
RNDr. Vít Šroller	Vrchní ředitel úseku pojistné matematiky České pojišťovny, a.s.
Ing. Bohuslava Vohradská	Regionální ředitelka pojištění pro region střední Čechy České pojišťovny, a.s.

Příloha č. 2: PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ V ČR

Název penzijního fondu	Počet aktivních účastníků			Prostředky evidované ve prospěch účastníků v mil. Kč			Podíl na trhu
	2003	2004	nárůst	2003	2004	nárůst	
PFČP	683 045	770 640	112,82%	15 719	20 007	127,28%	26,13%
CREDIT SIUSSE LIFE PENSIONS PF	564 700	614 461	108,81%	20 214	23 379	115,66%	20,83%
PF České spořitelny	382 605	410 352	107,25%	9 187	11 992	130,53%	13,91%
ING PF	294 270	355 337	120,75%	8 183	10 747	131,33%	12,05%
ČSOB PF Stabilita	292 907	310 321	105,95%	7 507	8 734	116,34%	10,52%
PF Komerční banky	266 815	302 330	113,31%	10 232	12 171	118,95%	10,25%
Allianz PF	106 757	106 760	100,00%	3 628	4 251	117,17%	3,62%
ČSOB PF Progres	15 129	23 385	154,57%	331	480	145,02%	0,79%
Generali PF	22 559	23 347	103,49%	632	740	117,09%	0,79%
Hornický PF Ostrava	18 440	18 609	100,92%	788	910	115,48%	0,63%
Zemský PF	14 135	14 146	100,08%	362	415	114,64%	0,48%
Celkem	2 661 362	2 949 688	110,83%	76 783	93 826	122,20%	100%

Zdroj: Asociace penzijních fondů